

Kl. 13.00–15.54

18.00–18.14

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 9 maj justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:339

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:339 Framtiden för omställningsstudiestödet
av Niklas Sigvardsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 1 juni 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 29 maj 2023

Utbildningsdepartementet

Mats Persson

Interpellation 2022/23:341

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:341 Folkbildning till alla grupper
av Annette Rydell (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 1 juni 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 29 maj 2023

Utbildningsdepartementet

Mats Persson

Interpellation 2022/23:347

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:347 Omställningsstudiestödet
av Samuel Gonzalez Westling (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 1 juni 2023.

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
EU-dokument
COM(2023) 208 och COM(2023) 209 till försvarsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 21 juli*.

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Konstitutionsutskottets betänkanden
2022/23:KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2022
2022/23:KU35 Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2022/23:SfU19 Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget

Utbildningsutskottets betänkanden
2022/23:UbU13 Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare
2022/23:UbU14 Ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.

Kulturutskottets betänkande
2022/23:KrU10 Folkbildningsfrågor

Trafikutskottets betänkande och utlåtande
2022/23:TU11 Luftfartsfrågor
2022/23:TU16 En dröjarstrategi för Europa

Justitieutskottets betänkande
2022/23:JuU28 Säkerhetsprövning av totalförsvarspflichtiga m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2022/23:MJU16 Klimatpolitik

Näringsutskottets betänkande 2022/23:NU17

Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning (prop. 2022/23:89)

föredrogs.

*Kompletterande
bestämmelser till EU:s
gaslagringsförordning*

Anf. 1 MATS GREEN (M):

Fru talman! Gödsel får våra åkrar att växa, brödet mättar våra magar, järnpulvret används till våra mest avancerade metallprodukter och socker finns i var och varannan produkt i vårt kylskåp. Insulinet räddar 50 000 människor varje dag från effekter av diabetes, och tack vare vårt rena dricksvatten slipper vi drabbas av sjukdomar och gå törstiga om dagen. Dessa produkter uppstår inte av sig själva, utan de är produkter där gas är en mycket viktig komponent.

Gasen, oavsett om det är fossilgas eller biogas, har behandlats styvmoderligt under de senaste åtta rödgröna åren trots att den är fundamental för medborgarnas vardagliga liv. Den tidigare regeringen anammade en tydlig pessimistisk hållning mot gas i alla dess former utan att lägga en tanke på var den kan komma ifrån och vad den används till.

Redan i dag är 35 procent av gasen i det västsvenska gasnätet klimatneutral biogas, men den kommer inte från Sverige utan främst från Danmark, som har tagit ett helhetsgrepp och förstått dess vikt. Det är ett gott exempel som Sverige bör ta efter för att öka andelen biogas och minska klimatutsläppen.

De cirka 8 terawattimmar gas som används i Västsverige per år kommer till oss via ett enda rör under Öresund. Skulle detta rör falla, likt andra stora gasrör gjort förra året, skulle Sverige inom kort riskera att stå utan rent dricksvatten. Detta är vad vi talar om.

Socialdemokraterna fick dock möjligheten att avhjälpa denna risk och möjliggöra för fartyg att i framtiden köras på metan och minska utsläppen. Detta var 2019, då det privata bolaget Swedegas, som äger gasnätet på västkusten, ville anlägga en LNG-terminal i Göteborg. Vad gjorde då den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen? Jo, man gjorde det vanliga: Socialdemokraterna lade sig platt för Miljöpartiet och avslog denna tillståndsansökan. Denna LNG-terminal hade i dag varit en extremt viktig komponent när det gäller att diversifiera den svenska gasförsörjningen och göra oss mindre sårbara.

En annan mycket viktig del när det gäller att diversifiera gasförsörjningen är att öka produktionen av svensk biogas. Tyvärr har ett tyskt bolag överklagat den svenska skattebefrielsen av biogas och biogasol till EU-tribunalen, som i december beslutade att upphäva skattebefrielsen. Vi har tidigare haft bred samsyn i denna fråga i riksdagen, vilket jag hoppas att vi fortsätter med. Varken regeringens eller Moderaternas syn har förändrats sedan dess. Därför pågår ett intensivt arbete för att kunna införa denna skattebefrielse igen.

För att detta ska gå krävs en granskning av EU-kommissionen av det tidigare framlagda förslaget, vilket beräknas ta cirka 18 månader. Statsråden Busch och Svantesson har uppmanat kommissionen att arbeta med all hast, så att vi kan fortsätta vår resa mot egenproducerad klimatneutral bio-

gas snarast möjligt. Jag kan inte nog understryka detta sista: snarast möjligt.

Fru talman! Även om företag är de största konsumenterna av gas finns det även flera hushåll som värmer sina hus med gas. Flera hushåll har drabbats hårt av höga gaspriser. Därför känns det bra att ett gasprisstöd är på plats sedan slutet av mars, vilket ger ett välbehövligt tillskott till flera familjers kassa.

Gas är livsviktigt för vårt näringsliv, för många hushåll och framför allt för människorna i vårt land. Majoriteten må fortfarande vara fossil, men vägen framåt är inte att sluta använda gas utan att trygga vår egen gasförsörjning och att kontinuerligt övergå till fossilfria källor.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 2 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Det var ett intressant anförande av Mats Green. Egentligen är detta ett mycket bredare betänkande där vi behandlar nästan alla energifrågor. Men jag tänkte hålla mig just till biogasen.

Mats Green säger att gasen har behandlats styvmoderligt av tidigare regeringar. Jag är beredd att hålla med om det. Man införde ett konverteringsbidrag som man sedan aldrig tog fram några riktlinjer till, så det frös inne. Man ville också utesluta gasbilar från upphandlingar av miljöbilar, vilket man sedan drog tillbaka. Det har skapat osäkerhet för marknaden, såklart.

Men den största osäkerheten kom faktiskt under den här regeringen. Priset på biogas i dag är 5 kronor högre vid pumpen än det var vid årsskiftet. Det beror, som Mats Green säger, på den dom som kom. Men det är inte så att det enda sättet att återställa skattebefrielse eller sänka priset är att vänta i 18 månader, som regeringen vill. Det går att antingen gå via gruppundantagsförordningen i EU, GBER, vilket man i branschen själv säger sig vilja göra. Man är till och med beredd att ta risken att det sedan skulle visa sig att det inte är en möjlig väg och att man måste betala tillbaka pengarna. Sådant har jag aldrig hört ett företag i Sverige säga tidigare, men branschen är redo att ta den risken för att detta är så avgörande.

Ett annat alternativ hade varit att helt enkelt sänka skatten. Man måste inte ta ut 5 kronor i skatt vid pumpen. Men regeringen valde aktivt att inte utnyttja denna möjlighet i vårändringsbudgeten trots att den fanns.

Min fråga till Mats Green och Moderaterna och därmed också till regeringen är: Varför vill man vänta i 18 månader när det finns andra lösningar som skulle kunna sänka priset här och nu?

Anf. 3 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Det Rickard Nordin säger här är inte korrekt. Det är mycket som är uppe på bordet i skattefrågan. Skatten fattar vi ju framför allt beslut om i höstbudgeten.

Detta med gruppundantagsförordningen, som Centern har lagt ett förslag om, är inte en snabbväg utan snarare en byråkratisk omväg som skulle leda till att det tog än längre tid. Det kan låta lovande vid första anblick, men det får egentligen motsatt effekt. Nya lagar skulle då utarbetas och stiftas, utredningar skulle tillsättas och det ska ändå passera EU i slutändan.

Det finns redan en plan som är påbörjad – för ett antal månader sedan, för att vara exakt. Den innebär att arbetet hamnar på EU:s bord direkt, utan att man slösar tid på utredningar och lagstiftning. I den här processen har regeringen dessutom möjligheten att föra en löpande dialog med EU så att förståelsen för stödet landar helt rätt.

Återigen: Den genväg som Rickard Nordin pratar om är de facto en senväg. Det är därför som vi har valt att inte gå på det förslaget, utan vi har valt att gå på det som de flesta bedömer är den snabbaste framkomliga vägen.

Men med det sagt, fru talman, ska man ändå komma ihåg att jag är glad att vi har en enighet så här långt om att det ska vara en skattebefrielse för biogasen. Men detta behöver ske så snabbt som möjligt och inte via byråkratiska senvägar.

Anf. 4 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Uppenbarligen gör Mats Green en helt annan bedömning än biogasbranschen gör. Där är man beredd att gå fram med andra vägar, om inte annat parallellt. Det finns inget som hindrar att man gör båda sakerna samtidigt för att vara på den säkra sidan. Det är ju inget som säger att vi har en ny skattebefrielse om 18 månader. Det kan vara så att EU-kommissionen kommer fram till att det inte blir aktuellt, och då får man återigen börja med det som Mats Green tycker är en mer byråkratisk väg, från noll.

Men den stora frågan handlar återigen om att det hade gått att sänka skatten i vårändringsbudgeten till EU:s miniminivå. Det är klart att man hanterar de flesta skatter på hösten, men detta är fullt möjligt att göra i vårändringsbudgeten.

Låt oss säga att det hade varit fossil bensin och diesel som hade ökat med 5 kronor. Där har regeringen visat sig vara beredd att göra saker som ökar den fossila användningen. Man säger sig vara beredd att sänka priset. Men när det kommer till inhemsk svensk biogas eller möjligtvis dansk, för den delen, som är tusen gånger bättre än rysk, saudisk eller qatarisk olja, är regeringen alltså inte beredd att göra någonting på skattesidan för att sänka priset vid pumpen.

Man har inte 18 månader. De som har investerat i gårdsanläggningar som i dag har en omsättning på 500 000–600 000 får en skatt på 1 miljon. Det är helt omöjligt att driva dessa anläggningar i de 18 månader som Mats Green står och pratar om.

Detta är en mycket allvarlig situation för svensk energiproduktion, för svensk självförsörjningsgrad och för alla de saker som Mats Green radade upp i början av sitt anförande och som är beroende av gas. Den gasen ska självklart vara förnybar. Var är engagemanget från regeringen?

Det är bra att vi är överens. Men ni är uppenbarligen inte beredda att prioritera det här, för det hade varit fullt möjligt att ändra detta i vårändringsbudgeten. Varför, Mats Green, valde regeringen att inte sänka skatten till EU:s miniminivå när det var fullt möjligt? I stället väntar man 18 månader och slår ut ett antal bolag på vägen.

Anf. 5 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Nej, det är tvärtom. Det är vi som gör bedömningen att detta är den absolut snabbaste vägen. Sedan är det ett antal enskilda företag

som bedömer att man skulle kunna gå en annan väg. De flesta andra bedömer det som ganska realistiskt. Det skulle vara en byråkratisk senväg, inte en genväg. Det är därför som man går på det som man bedömer går absolut snabbast.

Sedan tycker jag att det är intressant, med tanke på vilken valkrets Rickard Nordin representerar, med Centerpartiets medansvar i fråga om att gasterminalen i Göteborg inte blev av. Man satte inte press på Socialdemokraterna och sina kollegor i regeringsunderlaget under tidigare mandatperiod när det gällde att säga ja till detta. Det var man totalt ointresserad av. Centerpartiet har inte ett lika stort ansvar för detta som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har. Men Centerpartiet har ett ganska stort ansvar för att man inte sa ja och att man därmed försatte Sverige i en betydligt sämre situation än vad Sverige annars hade varit i.

Vi hade varit bättre förberedda energimässigt och bättre förberedda säkerhetspolitiskt om man hade sagt ja till denna terminal. Man hade varit bättre förberedd ur alla perspektiv. Centerpartiet bär inte ett riktigt lika tungt ansvar som den tidigare regeringen, men man bär ändå ett stort ansvar för att detta inte blev av. Det är sanningen, fru talman.

Anf. 6 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Fru talman! Tack, Mats Green, för anförandet! Jag blev förvånad över det anförande vi hörde. Vi hade en valrörelse för inte så länge sedan som dominerades av ganska hårda och tuffa ord, och ibland var det påståenden som det inte ens fanns en sanningsförankring i.

När det gäller denna debatt är det ungefär 90 yrkanden utöver det som gäller gaslagringsförordningen som vi debatterar i dag och som vi ska besluta om. Jag hör inte ett enda ord om hur vi ska klara den svenska energikutmaningen fram till 2030 eller 2040, som är regeringens nya mål. Jag blir djupt förvånad. Jag ser också att vi hade behövt ett ledarskap i den regering som nu styr landet med det tillhörande regeringsunderlaget Sverigedemokraterna.

Hur ska vi klara energiförsörjningen till 2030 om man inte har något förslag över huvud taget inom det området? Och hur möter regeringen den oro som i dag finns bland hushållen för hur de ska klara nästa vinter? Ingen här inne i kammaren i dag vet hur kommande vinter kommer att falla ut när det gäller höga priser. Och vi har inte hört regeringen vid ett enda tillfälle ge något uttryck för att man förbereder någon typ av stöd. Det handlar om en beredskap för hushållen, kanske till den 1 november 2023. Detta undrar jag om Mats Green kan svara på.

Anf. 7 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Nej, nu känner jag att Mattias Jonsson har tagit min replik. Det är ju vi som alltid har väldigt lätt att prata om hur Sveriges energiförsörjning ska se ut och hur vi ska få mer elproduktion. Vi har ett nytt energipolitiskt mål om 100 procent fossilfritt, inte 100 procent förnybart. Mattias Jonsson får gärna kommentera vad Socialdemokraterna tycker om det nya målet.

Vi säger ja till alla fossilfria energislag, men naturligtvis är de planerbara energislagen – kärnkraft, kraftvärme och vattenkraft – A och O i detta. Vad gjorde Socialdemokraterna där? Jo, de lade ned kärnkraften. De

skattade bort kraftvärmen, och de rev ut vattenkraften. Allt det håller vi nu på att åtgärda och hantera.

Det är klart att jag kan tycka att det är lite magstarkt att en socialdemokrat står och kräver besked om hur vi ser på elproduktion när det är Socialdemokraterna som på något sätt har velat leka tysta leken med svenska folket om hur de ställer sig till ny kärnkraft, exempelvis.

Nu tvingades Mikael Damberg ut förrföra veckan för att klargöra detta: Nej, vi kan tänka oss det i alla fall. Sedan vet vi att man nog är beredd att backtrack om man någon gång i framtiden skulle komma i regering. Detta ska man alltså inte ta så allvarligt. Men det är Socialdemokraterna som behöver klargöra detta. Ska vi behålla vår befintliga kärnkraft? Ska vi bygga ut med mer kärnkraft? Hur ska det i så fall finansieras? Jag hoppas att man skriver under på alla de förslag som vi har lagt fram här. Är man också beredd att rösta för våra förslag om att avveckla alla de totalt ologiska och skadliga stopplagar som man har haft i Sverige när det gäller ny kärnkraft?

Det ska bli intressant att se Socialdemokraterna utveckla hur man ser på ny svensk elproduktion, i synnerhet när man ska regera ihop med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Att diskutera ny elproduktion med de partierna är lite som att diskutera religion med en ateist.

Sedan är det den sista frågan. Nej, regeringen har en beredskap för att hantera var situation som uppkommer i vinter när vi inte vet hur energiförsörjningen ser ut. Det är svaret. Det arbetet pågår för fullt.

I detta anförande instämde Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

Anf. 8 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Fru talman! Jag hör Mats Green, som fortsatt far med osanning i den delen att det skulle vara denna kammare eller politiska partier som har lagt ned kärnkraft. Mats Green vet, fru talman, precis som alla andra här att så inte är fallet.

Det fanns till och med en Tidööverenskommelse om att man skulle starta Ringhalsreaktorerna, och det skulle gå utan några som helst problem. Vad hände med det? Det är inte ett ljud om det.

Jag tror att det finns ett skäl till att Mats Green står i kammaren och framför allt pratar om gaslagringsförordningen men inte berör de frågor som svenska folket i dag är väldigt bekymrat över. Hur får vi en ökad energiproduktion till 2030? Vi socialdemokrater har ett ingångsförslag i de delarna. Vi behöver öka svensk elproduktion med 60 terawattimmar fram till 2030, och för det behövs det mer vindkraft och havsvindkraft.

Vi kan vara överens om och bli överens om att vi behöver bygga mer kärnkraft. Problemet är bara att det kanske i bästa fall står klart om 15 år och att vi behöver ha mer el här och nu. Regeringen och regeringsunderlaget saknar svar på hur de utmaningarna ska lösas. Klarar vi inte av att investera här och nu behöver vi inte kärnkraft i framtiden heller, för då kommer investeringar att flytta utomlands.

Här finns det en läxa för regeringen att göra. Det handlar också om att visa ett ledarskap som är värt namnet.

Anf. 9 MATS GREEN (M) replik:

Fru talman! Jag vill kanske inte plåga Mattias Jonsson med alltför mycket faktakunskaper, men jag tror att denna regering har sagt ja till minst sex nya parker för havsbaserad vindkraft.

Exakt hur många parker för havsbaserad vindkraft sa den tidigare regeringen ja till? Noll, noll och noll. Det är de siffror vi pratar om här.

De senaste 20 åren har sex av tolv fullt fungerande reaktorer avvecklats i Sverige. Alla reaktorerna avvecklades av en socialdemokratisk statsminister. Inte en enda har avvecklats av en moderat statsminister, utan det är Socialdemokraterna som har avvecklat fullt fungerande reaktorer.

Magdalena Andersson lovade när hon var finansministerkandidat 2013 att hon skulle avveckla kärnkraften. Socialdemokraterna fattade dessutom beslut om detta på sin partikongress i november 2021. Det är inte direkt avlägsen tid utan direkt närtid.

Jag har en annan fråga, även om Mattias Jonsson har stått här och sagt att han absolut inte vill diskutera det ärendet här i dag. Det har jag respekt för. Jag hade kanske inte heller velat diskutera det om jag hade representerat Göteborg, som Mattias Jonsson gör.

Vad har Mattias Jonsson att säga om det beslut som under den förra mandatperioden ledde till att en ny stor gasterminal inte kunde etableras i just Göteborg? Det var hans regering som sa nej till det, med ganska stora konsekvenser för hans valkrets och för Sverige som helhet. Det vore intressant att höra en problematisering av det.

Framför allt skulle jag vilja höra om Mattias Jonsson fortfarande tycker att det var rätt beslut eller om det finns utrymme för självkritik – att det gjorde Sveriges situation betydligt svårare och sämre än vad den hade varit om man hade sagt ja. Det vore intressant att få lite reflektioner om det sistnämnda, fru talman.

Anf. 10 TREDJE VICE TALMANNEN:

Eftersom det var en avslutande replik får reflektioner tas på annat håll.

Anf. 11 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Under våren har jag träffat många företrädare för näringslivet och facken, och budskapen är gemensamma och homogena och stavas långsiktiga överenskommelser om energipolitiken, kortare tillståndprocesser och mer elproduktion här och nu. Både näringslivet och fackförningarna säger att de inte kan vänta i 15 år på mer produktion utan att den måste komma nu.

Regeringens mål är att elproduktionens sammansättning ska vara 100 procent fossilfri till 2040. Men den svenska elproduktionen är som bekant redan i dag 100 procent fossilfri, och därför måste jag säga att det är ett svagt mål som regeringen sätter upp som politisk inriktning. Men det är klart att det med en politik som ökar utsläppen antagligen blir en utmaning för regeringen och Tidöunderlaget att få till en fossilfri elproduktion till 2040. Jag kan inte tolka det på något annat sätt.

Det finns heller inget intresse från regeringens håll för några blocköverskridande diskussioner. Med tanke på den långsiktighet som krävs vid de omfattande investeringar som det handlar om för både elnätet och elproduktionen har vi under en lägre tid efterfrågat långsiktiga spelregler

som grund för stabila planeringsförutsättningar. Detta är också något som branschen tydligt efterfrågar.

Vi socialdemokrater tycker att ett lämpligt ingångsmål i diskussionerna vore att *minst* 60 terawattimmar ny fossilfri el ska tillföras fram till 2030. Det långsiktiga mål som gäller för 2040 anser vi kan samordnas väl med det uppsatta klimatmålet för 2045 och i sin helhet bidra till nettonollutsläpp av växthusgaser.

Fru talman! Sverigedemokraternas och regeringens politik hotar nu jobben i industrin. Vi ser oron inom fordonsindustrin och de nya industrier som växer fram i hela vårt land. Utan insatser som underlättar omställning och ny, billig energi förlorar Sverige konkurrenskraft. När partier aktivt arbetar mot ny vindkraft motarbetas effektivt jobb och välbefinnande i hela vårt land.

Sverige står mitt uppe i en omfattande nyindustrialisering. Vi har skaffat oss ett guldläge i den stora omställning som drivs på av klimatutmaningen. Genom hårt och målmedvetet arbete och tack vare en stark samverkan mellan politik och näringsliv har vårt land tagit ett globalt ledarskap i klimatomställningen. Detta har drivit fram stora investeringar i batterifabriker, elektrifierade fordon och vindkraftsparker till havs, som vi har lagt grunden till och som regeringen nu har kunnat besluta om. Det leder till nya jobb, växande samhällen och framtidstro.

I den västra och i den norra delen av Sverige är utvecklingen särskilt tydlig. Näringslivet vill investera många miljarder kronor i ny positiv utveckling och nya jobb. Den industri som redan finns där vill ställa om och utvecklas för att vinna nya marknadsandelar på exportmarknaderna. Samtidigt vill nya företag etablera verksamheter i en dynamisk och bra miljö för att bygga nya industrier som skapar fler och nya jobb.

Om den positiva utvecklingen ska fortsätta krävs mer el. Behoven av ökad elproduktion är så stora att Sverige, som förra året var EU:s största nettoexportör av el, redan om fyra år kan vara beroende av importerad el i stället för att ha det läge som vi nu har. Därför behöver ny och billig el komma på plats snabbt.

Det är oerhört bråttom eftersom det är nu företagen fattar sina investeringsbeslut. Om de inte kan få elleveranser i rimlig tid kommer investeringarna och jobben att hamna i andra länder, och då kommer Sverige med stor sannolikhet att hamna efter. Andra nordiska länder och resten av EU och även USA väntar inte på att det svenska regeringsunderlaget ska komma med besked, utan de ökar tempot för att komma i fatt och springa förbi Sverige. Regeringen står i detta läge handfallen, men i stället behöver regeringen visa ledarskap.

För att öka elproduktionen under 2020-talet behöver vi få på plats mer vindkraft. Detta säger alla fakta. Svenskt Näringsliv har ställt krav på regeringen att presentera ett program för att få på plats mer vindkraft i Sverige. Sverigedemokraterna och regeringen väljer dock att aktivt försämra förutsättningarna för just vindkraft.

I Tidöavtalet är man tydlig med att anslutningsmöjligheterna för den havsbaserade vindkraften ska försämrats och fördyras, trots att det skulle vara viktigt för hela samhällsekonomin att snabbt få på plats billig elproduktion i stället för att lägga snubbeltråd för havsvinden.

Trots fakta gav Sverigedemokraterna nyligen besked om att de vill stoppa all ny vindkraft och helst riva ned befintliga vindkraftsparker. Det

som Sverigedemokraterna i praktiken gör är att svart på vitt säga nej till mer billig el. Detta riskerar att leda till ytterligare höjda elpriser och till att investerare tvingas pausa sina planer på att bygga nya fabriker som skulle skapa nya jobb i vårt land.

Att Sverigedemokraterna och regeringen slänger den gröna omställningen helt över bord, inte möter elbehoven på 2020-talet och allmänt sänker ambitionerna är skadligt för klimatet och för svensk konkurrenskraft. Det sänder helt fel signaler till näringslivet – att man inte ska investera här i Sverige utan någon annanstans. Också det bryter mot svensk tradition och riskerar att slå oerhört hårt mot de svenska jobben.

Vi socialdemokrater tror på en helt annan väg framåt. För det första ska Sverige öka i stället för att minska takten i utbyggnaden. För det andra ska vi säkra vårt energiberoende. För det tredje ska Sverige leda industrins omställning.

Våra svenska företag ska exportera framtidens gröna lösningar och göra Sverige rikare med fler jobb och ökat välstånd — samtidigt som de minskar världens utsläpp.

Vi har därför lagt fram förslag som industrin och även fackförbunden vill se. Det är förslag om kortare och effektivare tillståndprocesser för energiproduktion, eldistribution och industriella verksamheter. Det handlar om bättre förutsättningar för att snabbare få mer vindkraft på plats och om ökade resurser för att utbilda människor så att de kan ta de nya jobb som växer fram.

Fru talman! Sverige behöver bli mer duktigt på att göra det Sverige brukar göra. När den S-ledda regeringen lyckats skaffa sig en global ledartröja, som är viktig för jobb och framtida välstånd, ska man inte lämna den ifrån sig.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.
(Applåder)

Anf. 12 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Det är otroligt fascinerande, Mattias Jonsson, att det inte går att få ett rakt svar om hur Socialdemokraterna vill ha det med kärnkraften. Det sägs hela tiden att det är marknaden som bygger eller inte bygger, men jag förstår faktiskt inte varför man är politiker om man inte begriper att det är politiken som sätter villkoren för marknaden. Under era år vid makten har ni sett till att montera ned och inte skapa de förutsättningar som behövs för att behålla en fossilfri och planerbar kärnkraftsproduktion. Det är otroligt fascinerande.

Nu befinner vi oss i en tid av otroligt volatila priser. Ni har subventionerat in vindkraft i energimixen, och det har lett till överproduktion. Det råder en situation där vi växlar mellan effektbrist och total överproduktion. När det blåser för mycket slår branschen ut sig själv. Det finns en labilitet i systemet som inte gynnar den industri som ni säger att ni vill gynna och som inte gynnar hushållens privatekonomi.

Men framför allt går det inte att få ett rakt svar om kärnkraften. Jag hörde Moderaternas fråga tidigare. Det finns uttalanden sedan tidigare från partiledaren, och vi känner till besluten från kongressen. Vi vet också hur ni har slagit undan benen för livstidsförlängningar av befintlig kärnkraft och även ny kärnkraft.

Men det börjar bli dags att ge ett svar. Om inte ledamoten ger ett svar undrar jag åtminstone vilken typ av planerbar kraft som Socialdemokraterna tänker sig. Det är vad industrin behöver – ingenting annat.

Anf. 13 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tackar Jessica Stegrud för frågorna.

År 2016 slöts en energiöverenskommelse mellan flera partier från höger- och vänstersidan. Då stod Moderaterna och blåste ballonger och hylade överenskommelsen eftersom den räddade möjligheten till investeringar i ny kärnkraft.

Sedan försvann överenskommelsen. Låt mig vara tydlig. Vi socialdemokrater har aldrig föreslagit, lagt fram förslag eller skrivit överenskommelser om förbud mot att bygga ny kärnkraft. Men vi vet – och det är ett faktum – att den tar lång tid att bygga. Vi ser en utveckling med små modulära reaktorer, SMR, som befinner sig i ett förstadium i dag. Det är intressant att följa om de också kan byggas i Sverige. Om det finns de som vill investera i kärnkraft har vi inte stängt, och kommer inte att stänga, några dörrar.

Det vi ser framför oss är att det behövs stora investeringar fram till 2030. Det som kan möjliggöra att möta behovet som finns, om näringslivet så efterfrågar, är vindkraft och havsvindkraft. Sverigedemokraterna ger besked om att man vill säga nej och helst riva befintlig vindkraft. Hur ställer sig det i relation till det som näringslivet säger för att säkra svenskt välförhållande, jobben och att investeringar sker i Sverige och inte någon annanstans? Det är den frågan som Sverigedemokraterna behöver ge besked om. Vi saknar besked, och det efterfrågas av både politiken och näringslivet.

Anf. 14 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Återigen får vi inget besked. Frågan undviks konstant: Om någon vill bygga, sägs det. Men jag säger återigen att politiken sätter villkoren.

Jag kan inte tolka detta som något annat än att Socialdemokraterna inte är intresserade av planerbar fossilfri kärnkraft. Man hörde i anförandet om svensk välförhållande, framgångsrik industri och att vi har gått före i omställningen. Det är tack vare kärnkraften vi gjorde oss av med det fossila beroendet för flera årtionden sedan. Det har ni med er underlåtenhet, er passivitet, ledamoten får kalla det vad han vill, bidragit till. Det är ohederligt att säga något annat, eller så är det djupt okunnigt att säga något annat.

Jag noterar också att under er tid vid makten banade ni väg för massiv utbyggnad av vindkraft utan att ens ge Svenska kraftnät i uppdrag att faktiskt se till så att det finns tillräcklig balans och reservkraft i systemet. Det är precis vad som behövs. Ju högre andel förnybart vi för in i systemet, desto mer balans och reservkraft behövs. Inte ens det gjorde ni under er regeringstid.

Det här är så naivt och skadligt för det ledamoten talar sig så varm för, nämligen industrin, hushållens ekonomi och vår framtid. Att vindkraften i dag skulle vara så snabb, billig, grön och lönsam finns det inte så mycket som talar för. Lönsamheten viker, avskrivningstiderna är exceptionella och aktiekapitalet extremt lågt i förhållande till bokförd förmögenhet. Det är något som inte stämmer, och det är dags att börja svara på frågorna.

Jag förstår inte heller varmen för att det viktigaste för ett land, nämligen energiförsörjning och elsystemet, till stora delar ska ägas av stora utländska intressen.

Anf. 15 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Fru talman! Jag noterar att det inte finns några som helst besked om hur vi ska nå fram med de utmaningar som finns till 2030, utan man är helt låst vid kärnkraft som ligger 10, 15, kanske 20 år bort i tiden. Det är skadligt för Sverige, för jobben och för vår välfärd. Jag är djupt oroad över den politik som förs.

I betänkandet framgår det att man värnar teknikneutralitet. Men när vi socialdemokrater säger att vi vill underlätta för vindkraftsetableringar och havsvindsetableringar genom att plocka bort anslutningsavgifterna säger ni nej. När kärnkraften byggdes gjorde man så, och när vattenkraften byggdes ut gjorde man så. Teknikneutralitet innebär samma förutsättningar oberoende av vilket kraftslag som ska byggas.

Precis som jag vid ett flertal tillfällen har sagt, och som jag har yrkat bifall till i dag under debatten, vill vi ha blocköverskridande långsiktiga överenskommelser. När vi ser det som händer just nu, med Sverigedemokraterna och en regering som styr politiken, är det hittills inte någon som hissat flagg och sagt att kärnkraft ska byggas med hjälp av denna politik. Det vi undrar är om man vågar investera eftersom det behövs långsiktiga spelregler. Och där finns inget intresse.

I texterna framgår det att man inte ser en mening med att ha långsiktiga överenskommelser. Hur ska man då våga ta steget att investera? Det här är skadligt. Vi behöver ha både ett långsiktigt mål och ett kortsiktigt mål. Både Sverigedemokraterna och regeringen saknar helt det kortsiktiga målet till 2030, som industrin har fattat beslut om för att klara utmaningarna. Där är ni svaret skyldiga.

Anf. 16 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Jag tackar för anförandet.

Jag kanske riskerar att upprepa vad som sagts här tidigare, men även jag är intresserad av att få svar från ledamoten om Socialdemokraternas inställning till den planerbara fossilfria energiproduktionen. Argumenten har förts fram här tidigare, och i anförandet lyfte ledamoten själv fram behovet av precis detta från näringslivet och därmed också från välfärdsstaten. Jag tror att vi är helt eniga om det.

Därför skulle jag vilja veta hur ledamoten resonerar och framför allt hur Socialdemokraterna ställer sig till ett ändrat energipolitiskt mål om 100 procent fossilfri energiproduktion.

Anf. 17 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Fru talman! Går man in igen och läser i betänkandet som vi i dag debatterar ser man att det står att vi anser att det vore rimligt att sätta ett mål på både kort sikt och lång sikt.

På lång sikt vill vi knyta ihop de klimatpolitiska målen för att ha nettollutsläpp till 2045, och på kort sikt har vi ett mål om en ökning med 60 terawattimmar fossilfri el. Vi skriver ”fossilfri el”. Det står i betänkandet. Det är det ingångsvärde vi har med det kortsiktiga målet.

Sedan ser verkligheten sådan ut att fram till 2030 kommer man, oavsett hur mycket man vill, inte att hinna bygga ny kärnkraft. Svaret är det som är möjligt att genomföra fram till 2030. Återigen: För att klara att möta behoven med de investeringsbeslut som näringslivet har fattat är det havsbaserad vindkraft som gäller. Havsbaserad vindkraft, och vindkraft på land för den delen, är förnybar energi. Men det kortsiktiga målet som vi vill se till 2030 är 60 terawattimmar fossilfri el, och vi har ett långsiktigt mål till 2045 som vi kopplar ihop med klimatmålen.

Anf. 18 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Jag tycker att det är intressant att man inte vill ta orden 100 procent fossilfri energiproduktion i sin mun utan i stället börjar hänvisa till andra begrepp.

Jag tycker också att det är synd av den anledningen att vi är helt överens om att vi behöver göra insatser på både kort och lång sikt och att vi behöver en kraftig utbyggnad av energiproduktionen.

Jag uppfattar att Socialdemokraterna i mycket sympatiserar med det som Tidöpartierna fastställde i Tidöavtalet. Eftersom jag inte uppfattar att det finns någon motsättning i sak här och med tanke på önskemålen om långsiktighet som kommer från bland annat näringslivet och fackförbunden tycker jag att det vore önskvärt om Socialdemokraterna kunde ställa sig bakom det energipolitiska målet om 100 procent fossilfri energiproduktion i Sverige för att ge de långsiktiga spelregler som så många i Sverige efterfrågar.

Anf. 19 MATTIAS JONSSON (S) replik:

Fru talman! Svaret på önskemålen om långsiktighet är att vi får till breda överenskommelser så att man känner stabilitet och vågar investera. Det är det man efterfrågar. Sedan kan vi alltid leka med ord om vad vi kallar det, vilket datum vi sätter – om det är 2030, 2031 eller 2035 – och vilka mål. Men att vi har en överenskommelse så att man vet förutsättningarna och vågar investera är grunden.

Självfallet kan vi prata om 100 procent fossilfri elproduktion. Men som jag sa i ett tidigare replikskifte tycker vi att det mål som regeringen nu har satt upp, att ha 100 procent fossilfri elproduktion till 2040, är oerhört svagt.

Vi har i dag, för att upplysa dem som ser på den här debatten, en till ungefär 99 procent fossilfri elproduktion. Att dra ut på att klara den ytterligare procentenheten fram till 2040 tycker vi är ett väldigt svagt mål.

Men vi kan såklart se på den politik som förs nu. Man lägger reduktionsplikten på EU:s lägstanivå, som man tolkar som 6 procent. Man ökar utsläppen. Det blir inte billigare vid pump som man sagt. Det finns bara en sak som är säker, och det är att vi får utökade utsläpp men inte billigare bränslen.

Ska vi ta den här frågan på allvar behöver vi lyssna på näringslivet och fackföreningarna och se på vilka investeringar som just nu sker, inte lite religiöst titta långt bort till 2040 och inte ta ansvar här och nu för det som sker just här och nu. Det är det vi pekar på.

Anf. 20 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! I dag debatterar vi betänkandet med rubriken *Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning*, som bygger på regeringens proposition med samma namn. Sammanlagt noll följdmotioner blev följden av denna proposition. Det hindrade dock inte oss i näringsutskottet från att prestera ett betänkande på inte mindre än 142 sidor. Detta får mig att göra två reflektioner.

När följdmotioner på en proposition inte finns får det stå som ett tydligt bevis på att det faktiskt finns saker som vi kan vara eniga om. Det är viktigt att vi ibland påminner både oss själva och varandra om det. Allt är inte strid och kiv.

Sedan har vi de andra drygt 140 sidorna, där vi har ett stort antal reservationer från oppositionen. Det beror på att vi passar på att baka in ett antal energipolitiska yrkanden från allmänna motionstiden, och där kommer min andra reflektion: Energipolitiken engagerar verkligen! Det gläder mig.

Fru talman! Elproduktion är en kärnfråga för vårt samhälle. Det har den varit väldigt länge, men vi har varit så bortskämda med att ha ett system i världsklass att vi nästan inte tänkt på det. Elen har varit en hygienfaktor. Men de senaste åren har vi haft många anledningar att inte bara tänka på utan också agera för att återupprätta vårt lands förmåga att producera stabil och leveranssäker fossilfri el till ett konkurrenskraftigt pris.

Därför är jag glad över att vi nu har en regering som förmår att peka ut ett förtydligt mål om att all elproduktion ska vara fossilfri. "Förnybar", som det tidigare stod, fungerar inte om vi på allvar tror att vi ska kunna fördubbla elproduktionen i framtiden.

Fru talman! Jag vill också säga några ord om energieffektivisering.

Det ska erkännas att det är roligt att få inviga något nytt. Att klippa band är en fin uppgift som många politiker får som förtroendevalda. Man ser hoppet om framtiden, som tar sina första steg. Men det är förstas lika viktigt att förvalta det befintliga och ständigt förbättra det man har. Det gäller fastigheter och infrastruktur. Det gäller även inom energiområdet. Vi ska ha högt ställda mål för energieffektivisering. Det är bra för miljön, och det är bra för plånboken.

Riksdagen har beslutat om två mål för energieffektivisering: ett till 2020 som mäts med 2008 som basår och ett till 2030 som mäts med 2005 som basår. Målet är att energiintensiteten ska minska med 20 procent till 2020 och med 50 procent till 2030 jämfört med respektive basår.

Det första målet är uppnått, då energiintensiteten har minskat med drygt 23 procent. Målet som ska uppnås till år 2030 ligger fortfarande framför oss, och för oss kristdemokrater är det självklart att målet ligger fast.

Det är därför regeringen har beslutat om åtgärder för energieffektivisering på cirka 1,2 miljarder kronor under perioden 2023–2025. Satsningen omfattar investeringsbidrag för konvertering av uppvärmningssystem och energieffektiviserande renovering av småhus som i dag värms med direktverkande el eller gas. Detta är en fråga som kommer att fortsätta vara i fokus för oss kristdemokrater.

Fru talman! Jag noterar att flera partier i oppositionen efterlyser breda samtal. Jag säger bara: Vad väntar ni på? Sitt inte på händerna och vänta på att bli uppbyggda! Dansen är redan igång, och golvet är fritt att beträda. Snart behövs det inte ens tillstånd för att dansa. Anslut er till oss och var

konstruktiva i att arbeta för att skapa förutsättningar för marknadens aktörer att våga och vilja investera miljarder för att ge vårt land den el som behövs för att vi ska klara både klimatmålen och välfärden och kunna fortsätta vara konkurrenskraftiga! Vi har inte tid att skapa samtalsberedningar där tiden bara går utan att något händer.

Jag noterar att i alla fall Socialdemokraterna numera låter som ett parti som ser värdet av kärnkraft, och då kanske inte bara befintlig. Man kanske också ser att det behövs ny. Jag välkomnar det. Men låt oss titta framåt, över parti- och blockgränser, och se det som är bäst för Sverige! Jag lovar att riksdagen under denna mandatperiod kommer att få goda chanser att visa sitt stöd för ny kärnkraft när regeringens färdplan kommer.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 21 JESSICA STEGRUD (SD):

Fru talman! I dag debatterar vi näringsutskottets betänkande 17 *Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning*.

Vi står naturligtvis bakom samtliga våra reservationer, men av tidsskäl väljer jag att yrka bifall enbart till reservation 8, som handlar om möjligheten att bygga ut vattenkraftskapaciteten.

Fru talman! Det talas i dag om vetenskap, konsekvenser och att fakta ska styra våra beslut. Jag tycker att det är en helt korrekt utgångspunkt för politiken och tänker därför ägna stora delar av mitt anförande åt att delge kammaren en hel del fakta samt ställa några ytterst rimliga frågor. Jag börjar med ämnet klimat och fokuset på utsläpp av växthusgaser, då det i dag styr stora delar av politiken och fördelningen av skattemedel.

Enligt FN:s klimatpanel ligger de globala utsläppen av växthusgaser kring 60 miljarder ton koldioxidekvivalenter per år. Enligt Naturvårdsverket kommer mindre än en tusendel av dessa från Sverige. Tar man hänsyn till att Sveriges växande skogar tar upp det mesta av våra utsläpp – det rör sig om nästan 90 procent – är vi redan i dag nära netto noll vad gäller territoriella utsläpp. Detta är ett faktum och inte en åsikt.

Anledningen till detta är främst att vi som ett av få länder i världen för flera årtionden sedan drastiskt minskade vårt fossilberoende genom att ersätta framför allt olja med kärnkraft. Därutöver har vi jämfört med många andra länder en övervägande modern, innovativ, effektiv och utsläppsnål industri. Det arbetet går dessutom ständigt framåt.

Utanför Sverige och EU beräknas de globala utsläppen öka de kommande åren. För att ta ett viktigt exempel utgör Kina i dag den största enskilda utsläpparen. Kina har precis skrivit avtal om uppförande av nya kol-kraftverk vars utsläpp motsvarar hela Sveriges årsförbrukning. Med andra ord skulle vi kunna lägga ned Sverige – ta bort Sverige från kartan – och det vi sparade i utsläpp skulle på ett kvartal vara uttraderat av Kinas expansion. Detta är ingen åsikt, utan det är ett faktum.

Trots att vi redan är i stort sett klimatneutrala och trots att vi sedan länge har en i det närmaste fossilfri elproduktion har, paradoxalt nog, den uppiskade stämningen avseende konsekvenserna av en pågående klimatförändring sedan några årtionden underblåst en snabb förändring av energipolitiken i Sverige. Det ledde under alliansåren och därefter under Socialdemokraternas åtta år vid makten till en nedstängning av planerbar och fossilfri kärnkraftskapacitet och en massiv expansion av väderberoende energikällor, framför allt vindkraft.

Vindkraft marknadsförs i klimatets namn som grön, snabb och billig. Ja, lovorden om och förväntningarna på vindkraften tycks oändliga. Vindkraften är det energislag som enligt både EU och de flesta partier här i kammaren ska rädda inte bara klimatet utan även dagens krisartade situation på elmarknaden, där perioder med effektbrist numera varvas med elöverskott och där stabila priser bytts ut mot både prisrekord och minuspriser.

Det är också vindkraften som enligt de flesta partier i kammaren ska stå för merparten av det fördubblade framtida energibehovet. Det är ett energibehov drivet av den så kallade gröna revolutionen – den gröna omställningen – där digitaliseringen och utfasningen av fossila bränslen beräknas kräva enorma mängder el. Rubrikerna och de politiska slagorden är många. Snabb, grön, billig och förnybar; så beskrivs vindkraften.

Det låter ju nästan för bra för att vara sant, och som jag brukar säga: Om något låter för bra för att vara sant är det ofta det. Så hur ser det egentligen ut? Hur är det till exempel med lönsamheten – är vindkraften så lönsam, och i så fall för vem?

Faktum är att det kommer allt fler rapporter om existerande vindkraftsparker och bolag i Sverige där det konstateras att vindkraftsparker driftsatta under åren 2017–2021 uppvisar i genomsnitt väldigt låg lönsamhet. Omkring 80 procent av bolagen gick med förlust, och övriga hade små vinster. Inget bolag gjorde aktieutdelning. Avskrivningstiderna tycks generellt sett ligga långt över praxis, vilket innebär att man har byggt in en övervärdering av bolagen – och detta samtidigt som aktiekapitalet ofta är oerhört lågt i förhållande till det bokförda värdet.

Som före detta controller skulle jag tolka det som att ägarna inte tycks vara beredda att ta några större risker. Till detta kommer ofta statliga kreditgarantier och exceptionellt låga räntekostnader. Risk- och räntekostnader har alltså lagts över på skattebetalarna. Majoriteten av dessa bolag ägs dessutom av moderbolag baserade i Kina, Schweiz och Luxemburg. Man kan ju undra varför. Få andra branscher, mig veterligen, uppvisar samma illavarslande tendenser – och det är alltså detta vi satsar vår framtida elförsörjning och välfärd på. Är det rimligt?

Man säger att intresset för att bygga vindkraft är oerhört stort. Med tanke på det jag precis nämnde borde vi ställa oss frågan varför. Vem tjänar egentligen på det, och vad tjänar de? Är det elkunderna, skattebetalarna, elsystemet, fiskerinäringen, turismen, lokalbefolkningen, samerna, försvaret, sjöfarten eller naturen? Nej, riktigt så verkar det inte vara. Det tycks i många fall vara de internationella, oftast anonyma, ägarbolagen som trots till synes dålig lönsamhet tjänar något på det. Frågan är vad.

Ett annat illavarslande tecken är att en hel del bolag nu säljs för ingenting och att andra gör kraftiga nedskrivningar. Ett aktuellt exempel är Skellefteå Kraft, som skriver ned sina – det vill säga skattebetalarnas – tillgångar med 500 miljoner kronor. Man har även påbörjat en nedmontering av kraftverk. De lönar sig helt enkelt inte.

För någon vecka sedan hade vi dessutom negativa elpriser. Det producerades mer än vad som förbrukades, och eftersom el inte går att lagra i större mängder måste den dumpas, det vill säga exporteras – och då till dumpade priser. Man fick alltså betala för att bli av med elen. Är det ett tecken på ett robust och stabilt elsystem? Nej, det är det inte.

Fru talman! Den fråga som hänger i luften är hur vi hamnade här. Jag skulle vilja beskriva skeendet – vi kan kalla det processen – i korthet.

Det började med politiska subventioner som kraftigt ökade andelen sol- och vindkraft i systemet. Subventionerna ledde till kraftig utbyggnad, som på sina håll nu har lett till överproduktion. Överproduktionen i sig leder till volatila, och ibland väldigt låga, elpriser. Det innebär i slutändan att icke-subventionerad planerbar kraft – det vill säga fossilkraft, vattenkraft och kärnkraft – får problem med lönsamheten, vilket tidvis gäller även den väderberoende kraften.

Fortsättningen på detta blir att planerbar kraft tvingas läggas ned. Och eftersom solkraft och vindkraft är beroende av väder – just sol och vind – kan den inte ersätta den planerbara, förlorade elen, vilket i slutändan leder till sämre tillförlitlighet, i värsta fall omfattande elavbrott och planerade bortkopplingar.

Jag skulle vilja påstå att det är där någonstans vi befinner oss i dag. Min gissning är att nästa steg – om inte ambitionerna i Tidöavtalet förverkligas, vilket jag hoppas att de gör – blir att vi i panik tvingas besluta om att bygga ny planerbar kraft väldigt snabbt, helst i går. Varken väljare eller industri kommer att acceptera att elen kommer och går och att priserna är extremt volatila. Och vad har vi då vunnit, fru talman och kära kamrater? Har vi minskat utsläppen? Har vi förbättrat vår konkurrenskraft? Har vi satsat alla tusentals skattemiljarder på rätt saker? Jag låter frågorna hänga i luften och gissar att ni anar mina svar på dessa frågor som det nu är hög tid för alla politiker att besvara.

Anf. 22 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Låter det för bra för att vara sant är det nog för bra för att vara sant, som Jessica Stegrud sa. Det är en ganska bra sammanfattning av Sverigedemokraternas politik. Verkligheten kom i kapp, sa Oscar Sjöstedt med numera bevingade ord. Låt oss låta verkligheten komma i kapp lite här också.

Skellefteå Kraft gjorde en vinst på 2 miljarder förra året; det verkar inte vara ett jättestort problem för det bolaget. Om det finns vindkraftverk som har problem med sin lönsamhet betyder det i praktiken att det är konsumenterna som har tjänat på att någon har gjort en dålig investering. Verken kommer inte att plockas ned. Så jag förstår inte när Sverigedemokraterna pratar om att det är ett problem med låga priser. Sedan när är låga priser ett problem, med tanke på den vinter vi har haft? Det är väl jättebra att konsumenterna får en lägre elräkning.

Man pratar om kreditgarantier. Sådana har vi inte i Sverige för någon elproduktion, åtminstone inte än så länge. När man pratar om att varken kraftvärme, vattenkraft eller kärnkraft har fått subventioner stämmer inte heller det med verkligheten. Vattenkraften hade statliga lån, kraftvärmen har fått ganska mycket elcertifikat, och det har för övrigt även vattenkraften fått, och kärnkraften hade olika typer av stöd när den byggdes. Egentligen är den enda kraft som har byggts i Sverige utan något statligt stöd de senaste årens landbaserade vindparker och de solparker som nu kommer upp där det inte finns några elcertifikat.

Det intressanta med Sverigedemokraterna och Jessica Stegrud är att det låter som att omställningen är ett problem. Det är klart att man kan bryta ned Kina på tio miljoner exemplar och enskilda enheter också. Men det är

ett faktum där verkligheten har kommit i kapp att Northvolt, Volvo, SCA, Holmen, LKAB och SSAB, vartenda industribolag, säger att vi ska gå före för att det är bra för Sverige, det skapar jobb här och vi kan exportera till resten av världen.

Det är inte ett problem med den gröna omställningen, utan det är en möjlighet för Sverige. Varför vill Sverigedemokraterna då bromsa detta?

Anf. 23 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Rickard Nordin för frågorna.

Jag tycker inte att naivitet ska styra politiken. Jag tycker inte att man ska slösa med skattebetalarnas pengar.

Det är väl belagt att vi behöver planerbar elproduktion. Det är ingen hemlighet att när det inte blåser så blåser det inte. Då fungerar inte vindkraften. Den kommer och går. Den ger oss volatila priser. Den ger oss elöverskott ibland och effektbrist ibland. Det är ett system som inte håller.

Vi har nu ökat andelen förnybar, väderberoende kraft i systemet. Vi ligger på runt 20 procent. Tittar man runt om i världen finns det tydliga exempel på att smärtgränsen går där någonstans. Nu har vi tur, för vi har maximerat vattenkraften och kan ligga och reglera mot den väderberoende kraften. Men politiken att föra in ännu högre andel förnybart i systemet utan att ha balans och reservkraft är bortom naivt. Jag vet inte vad jag ska säga. Jag tycker att det är hutlöst, faktiskt.

När det gäller låga priser: Anledningen till att jag pratar om lönsamheten är att vi har ett väldigt stort utländskt ägande i vindkraftsbolagen. Sverigedemokraternas oro är att vi en dag står med bolag som har konkurserat och gått härifrån och inte tagit ansvar. I dag tar man inte ansvar fullt ut för nedmontering. Vi har en stor problematik när det gäller avfallet. Vi har nu rotorblad som kommer att behöva bytas. Tiden börjar gå ut, och vindkraftverken ska bytas ut. Vi har ingen lösning på den frågan. Runt om i världen finns det stora vindkraftsdeponier. Vi har ingen lösning på det i Sverige.

Det finns en massa andra miljöproblem som man tycker att Centerpartiet någon gång borde ta i beaktande. Det handlar om lokalbefolkning, natur och miljö, fastighetsvärden som sjunker och så vidare. Hur grönt är det egentligen?

Anf. 24 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Jag tror att Jessica Stegrud behöver läsa på.

Bolagen behöver göra avsättningar för nedmontering i dag. De behöver lämna garantier hos länsstyrelsen, på samma sätt som kärnkraften eller andra behöver lämna garantier för att hantera sitt avfall.

När det kommer till avfallsfrågan finns det nya samarbeten mellan Vestas och Stena där man också kan lösa upp vindkraftsbladen och ta vara på de epoxilim som det handlar om. Den tekniken finns. Detta är inte ett problem. Om man nu är så orolig över avfallet tror jag att det finns andra kraftslag som är värre när det kommer till hantering av avfallet.

Det är jättebra att Jessica Stegrud lyfter fram just närboende. Där har Centerpartiet lagt fram förslag på att kommuner och närboende ska få ersättningar. Var är förslagen från Sverigedemokraterna när det gäller detta? Det finns inga förslag i den budget som ligger, och som Sverigedemokra-

terna står bakom, om att det ska vara ersättningar för närboende eller ersättningar till kommuner som bygger kraft, oavsett vilken kraft det är.

Om nu Jessica Stegrud tycker att vi ska ha mer planerbar kraft, som kommer någon gång om ett antal år, kanske ett decennium eller två, varför har man då inte lagt fram förslag som gynnar det? Varför har man inte lagt förslag som ser till att de närboende får ersättning när man exproprierar stora landområden? Varför får närboende inte ersättning om de får ett kraftverk vid sin bakgård, om man nu tycker att det är rimligt? Centerpartiet har lagt fram förslag, men var är förslagen från Sverigedemokraterna?

Jag pratade inte om vindkraft och om vi skulle ha mer eller inte i systemet. Det jag sa var att de stora industribolagen vill gå före i klimatomställningen för att det är bra för Sverige, för att det är bra för dem och för att det skapar arbetstillfällen. För sanningen är att om vi inte gör det så gör någon annan det. Dessa bolag är inte sentimentala med att ha sina kontor eller fabriker i Sverige. Om vi inte levererar de förutsättningar de behöver – och det behöver vi göra nu, för elförsörjningsproblemet är akut – då flyttar de någon annanstans. Då är det vi som står här med arbetslöshet och problem.

Varför vill Sverigedemokraterna backa in i framtiden och inte låta Sverige gå före som klimatomställningsland? Det är det företagen vill ha.

Anf. 25 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna är helt enkelt inte naiva.

Varför inte gynna lokal vindkraft, säger ledamoten – för att den inte är planerbar. Är det svårt att förstå? Vindkraften är inte planerbar.

Apropå att backa in i framtiden: Att naivt bara springa före utan att tänka på alla konsekvenser för elsystemet, miljön, lokalboende, försvaret, fiskerinäringen – listan kan göras lång – och tro att vi med statliga massiva subventioner ska leda utvecklingen, det är otroligt naivt. Centerpartiet kan ännu inte svara på var all kraften i norr ska komma ifrån och hur den ska vara planerbar och hur det här ska fungera.

Att industrin står och skriker efter massor med förnybart och icke planerbar energi, det stämmer inte. Dessutom finns det en alternativkostnad. När den här elen är volatil är det de mindre företagen som drabbas. Det finns en alternativkostnad: företag som behöver stänga ned på grund av skenande elpriser, vilket de här massiva bidragen leder till.

Jag skulle vilja beskriva Sverigedemokraternas politik som icke naiv. Vi har inte varit med och lagt ned den planerbara fossilfria kärnkraften; det har Centerpartiet gjort. Och nu står vi här med skägget i brevlådan, och det finns ingen lösning på det.

Lösningen är inte heller att följa upp dåligt fattade beslut med ytterligare naivitet, utan det är att planera, precis som vi gör nu, för livstidsför-längning när det gäller kärnkraft och utbyggnad av ny. Personligen tycker jag att man ska tillvarata värmekraftens planerbarhet och maximera den, precis som vi nu också hjälper vattenkraften att göra det.

Anf. 26 MARIELLE LAHTI (MP) replik:

Fru talman! Tack så mycket för anförandet, ledamoten!

Jag har två frågor med anledning av något som ledamoten sa i det tidigare replikskiftet med den socialdemokratiska ledamoten. Då nämnde ledamoten att vi i Sverige har blivit av med det fossila beroendet för tiotals

år sedan. Min fråga är om ledamoten menar att målet om 100 procent fossilfritt redan är uppfyllt för svensk del.

Den andra frågan rör ägandet av energiinfrastrukturen. I samband med vindkraft tog ledamoten vid ett antal tillfällen upp att ägandet bestod av utländska intressen och att det var ganska illavarslande, som jag uppfattade det. Redan i dag ägs ju stora delar av den svenska energiinfrastrukturen på produktionssidan, till exempel kärnkraften, av utländska bolag. Avser Sverigedemokraterna att lägga fram förslag om att förändra ägandet av svensk energiinfrastruktur kopplat till utländska bolag?

Anf. 27 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Tack, Marielle Lahti, för frågorna!

Jag menade att vi gjorde oss oberoende till väldigt stor del. Inte 100 procent – det tror jag är en teknisk omöjlighet om man inte har enormt mycket vattenkraft, och det har vi inte. Den har vi maximerat. Faktum är att vi tack vare kärnkraften gick från ett stort oljeberoende till att slippa det, och det har tjänat oss otroligt väl genom årtiondena.

Nästa fråga rörde utländskt ägande. Nej, vi avser inte att lägga några sådana förslag. Det är dock ett problem, och jag tycker att man måste lyfta upp det. Det är oroväckande att den kinesiska staten, och vi vet alla vad det är för typ av styre, har ett allt större ägande inom svensk energimix. Det är ett stort problem, och jag tycker att man måste höja ett varningens finger. Det är egentligen min huvudsakliga poäng. Bolagsstrukturerna är också svåra att se igenom. Även tyska staten äger kraftproduktion i Sverige, men det är en helt annan sak än ett anonymt kinesiskt bolag utan insyn.

Återigen tror jag att man måste se över det här med vindkraftsbolagen och strukturen och varför intresset i svensk vindkraft är så otroligt stort. Min erfarenhet som investeringscontroller säger mig att det beror på någonting, att det är väldigt lönsamt på något sätt. Ändå tyder inte siffrorna riktigt på det. Därför tycker jag att det är viktigt att ta ansvar och inte bara springa före här.

Med det sagt anser Sverigedemokraterna att vindkraft kan ha sin plats i energimixen. Det kan finnas ett behov av den, men det måste ske genomtänkt och i samklang med både reserv- och balanskraftsmöjligheterna.

Anf. 28 MARIELLE LAHTI (MP) replik:

Fru talman! Tack till ledamoten för svaren!

Jag vill ta vid där ledamoten avslutade, det vill säga att vindkraften kan ha en roll. Så uppfattade jag ledamoten i det här inlägget, även om det inte riktigt har låtit så tidigare. Tvärtom har det från olika håll låtit som att man inte bara inte ska ha mer vindkraft utan även ta bort existerande.

Då är min fråga: Vilken vindkraft i Sverige avser Sverigedemokraterna att arbeta för att ta bort? Om den inte ska tas bort, hur mycket vindkraft anser Sverigedemokraterna att Sveriges energisystem tål? Det har ju tagits upp i många sammanhang.

Anf. 29 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Nej, det är inte sverigedemokratisk politik att montera ned befintlig vindkraft. Det är det inte. Det är ett enskilt uttalande som säkert

är taget ur sitt sammanhang. Det är inte sverigedemokratisk politik i dagsläget.

Nästa fråga var hur mycket vindkraft energisystemet tål. Min största invändning är att det här inte taktar. Jag nämnde tidigare att bland annat Socialdemokraterna – och även tidigare regeringar där även Miljöpartiet ingick periodvis – lade ned eller gav inte förutsättningar för planerbar kärnkraft att fortsätta, och man förde in en massa förnybart i systemet. Samtidigt gav man inte ens till Svenska kraftnät ett ordentligt uppdrag att se till att det fanns balans- och reservkraft, vilket är en förutsättning för att systemet ska fungera. Det är så otroligt grundläggande.

Frågan hänger alltså egentligen ihop med hur mycket balans- och reservkraft som du har. Eftersom det ska vara snabbstartat tenderar den dessutom att vara fossil, så det här med att det skulle vara så himla effektivt ur klimat- och utsläppssynpunkt i slutändan är precis det jag ifrågasätter i mitt anförande.

Man måste se till helheten. Att föra in massivt med vindkraft ökar den andelen, och det kommer att kräva ännu mer regler- och balanskraft som antagligen kommer att behöva vara fossil. Vad har vi då vunnit i slutändan?

Jag tror att ni vet mitt svar på den frågan. Vi måste tillbaka till en sund energipolitik, och det är också det steget vi tar i och med Tidöavtalet och samarbetet med regeringen. Det måste finnas förutsättningar att bygga ut kärnkraften, för det är det bästa alternativet vi har i dag. Vi har redan maximerat vattenkraften. Det måste bli slut på naiviteten i svensk energipolitik.

Anf. 30 LOUISE EKLUND (L):

Fru talman! Sedan den nya regeringen tillträdde i höstas har vi fått en helt ny inriktning på energipolitiken, och det är väl för väl. Det haveri till energipolitik som vi har sett de gångna åren får inte upprepas.

Vi har i Sverige förutsättningarna att bli den första helt klimatneutrala välfärdsnationen. Men då behövs också alla fossilfria energislag – inte bara det förnybara utan även kärnkraften. Därför är det så viktigt att vi nu får på plats ett nytt energipolitiskt mål, där vi ändrar den energipolitiska målformuleringen från 100 procent förnybar el till 100 procent fossilfri.

Genom denna förändring återställs teknikneutraliteten i och med att inget fossilfritt kraftslag diskrimineras. Vi ger också branschen med investerare, fackföreningsrörelse och näringslivet det tydliga besked som man har efterfrågat kring vad som ska gälla inom svensk energiproduktion och svensk energipolitik framöver.

Fru talman! Produktionen, distributionen och användningen av el kommer att behöva fördubblas inom 20 år. Elproduktion av olika slag behöver nu byggas ut i balans samtidigt som elnätet stärks.

Med det sagt behöver vi också slå fast att energianvändningen aldrig någonsin får skada klimatet. Klimatomställningen innebär just att vi måste sluta använda olja, kol och gas. I stället behöver den fossilfria energin byggas ut. Biobränslen kommer att vara viktiga, men det är bara sol, vind och kärnkraft som kan byggas ut tillräckligt mycket för att ersätta de fossila bränslena.

Vi har alltså ett stort arbete framför oss, där vi behöver investera åtskilligt inte bara inom energiproduktionen utan även i utbyggnaden av både transmissionsnätet och de lokala och regionala näten. Vi kan inte som

i dag ha så omfattande flaskhalsproblem i överföringen. Konsekvenserna har vi i södra Sverige levt med under en längre tid med prisnivåer som rusat och tidvis en ganska omfattande effektproblematik.

Vad vi behöver göra är att klara av energiutmaningen på både lång och kort sikt. På lång sikt handlar det just om att bygga ut kapacitet och produktionen så att vi kan möta det fördubblade behovet till 2040. Återigen, kärnkraften är avgörande och i viss mån också den havsbaserade vindkraften. Därför var det väldigt glädjande att regeringen för bara någon vecka sedan beslutade att ge tillstånd till två större vindkraftsparker längs Sveriges västkust utanför Varberg och Falkenberg.

Här och nu behöver vi också åtgärda de omfattande problem vi har med energiförsörjningen, främst i södra Sverige. Här behöver vi bli bättre på att ta till vara alla energislag. Inte minst gäller det kraftvärmens potential, att säkra upp effektreserven och att se till att investeringarna i näten fortsätter. Naturligtvis ska vi även fortsätta med den energieffektivisering som vi har varit väldigt bra på under det gångna året.

På kort sikt behöver vi alltså stärka energisystemet, och på lång sikt behöver vi bygga ut det kraftigt. Därför är det nya energipolitiska målet så viktigt. Kärnkraften har en särställning eftersom den är det enda fossilfria energislaget som både kan byggas ut i stor skala och är planerbart. För att elsystemet ska fungera krävs det en produktion som kan möta behovet oavsett väder. Det är därför som regeringen lägger så otroligt mycket kraft på att se till att de hinder som finns mot att bygga ny kärnkraft tas bort.

Fru talman! Att ändra det energipolitiska målet så att vi nu åter kan använda oss av alla de kraftslag som finns tillgängliga är ett stort och viktigt steg för att Sverige ska kunna fortsätta att vara både ett industriland och en välfärdsnation. Vi får inte hamna där vi var i vintras. Människor ska inte behöva gå med en klump i magen när elräkningen dimper ned, och näringslivet ska inte behöva väga in huruvida man har tillgång till el när man fattar beslut om en eventuell expansion. Elen behöver finnas när vi behöver den och där vi behöver den.

Jag yrkar därmed bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 31 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! I Tidöavtalet finns det en skrivning om en paus när det gäller vattenkraftens miljöprövningar. Från Centerpartiet tycker vi att det är väldigt välkommet. Centerpartiet har varit drivande i riksdagen, bland annat genom utskottsinitiativ och tillkännagivanden, för att få till stånd detta, vilket Liberalerna tyvärr inte stödde då. Men det är bra att de har kommit på andra tankar.

Min fråga är mycket simpel: Vilka åtgärder ser Louise Eklund, Liberalerna och därmed också regeringen framför sig under denna paus för att vi ska få ordning på prövningarna?

Anf. 32 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Denna prövning är gjord för att man ska se precis vad man behöver göra för att få en bättre balans mellan de avvägningar som finns mellan klimatnytta och miljönyttor. Att vi gick fram med ett förslag om en paus är just för att en utredning ska titta på vilka åtgärder som krävs och vilka konsekvenser det blir. Det handlar om att väga in både klimatnyttan och miljönyttan, därav förslaget.

Anf. 33 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Om jag förstår Louise Eklund och regeringen rätt är det enda som man tänker göra under detta år en utredning. Om man utreder saker under detta år kommer prövningen att börja igen. Vill man på riktigt förändra någonting behövs det förordningsändringar och eventuellt till och med lagändringar samt nya instruktioner till myndigheter. Men det är man alltså inte beredd att göra. Man ska göra en utredning, och sedan får man se vad som händer. Är det detta besked som man har till Sveriges vattenkraftsägare?

Anf. 34 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Vi har tidigare i kammaren haft en diskussion om huruvida man ska rusa in i saker eller faktiskt se vad det får för konsekvenser när man går fram med ett förslag. Detta är väl precis ett sådant område där vi har både klimatnytta och miljönyttor. De står ibland mot varandra. Anledningen till att vi vill titta på just detta är att se vad det får för konsekvenser när man gör förändringar i denna typ av verksamhet.

Anf. 35 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Det betänkande som vi ska debattera är *Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning*. Vad gäller själva ändringen av naturgaslagen och dess bieffekter har vi inte någonting att invända, och det finns rent av bra saker med att gasföretag ska vara certifierade och så vidare. Och vi skulle nog inte debattera detta om vi inte hade en skurkstat som förser världen med mycket gas och som gör oförrätter mot ett annat land, det vill säga Ukraina.

Däremot finns det 16 andra beslutspunkter som har energipolitisk inriktning och där det finns 127 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden.

Jag ska börja med att konstatera var den största skillnaden i nuvarande regeringsunderlag finns gentemot det förra. Man har satt sin heder på att ny kärnkraft ska byggas, kosta vad det kosta vill.

Jag skulle egentligen vilja ha en diskussion om vad det har för betydelse för vad riksdagen beslutar kring kärnkraft egentligen. Vad innebar folkomröstningen 1980 för beslut? Det finns kanske till och med någon här som var med och röstade i den folkomröstningen.

Nåväl, vi har kvar några reaktorer som funkar, då och då i alla fall. Men jag kan för denna värld inte förstå hur förespråkare för marknadsekonomi plötsligt med åsnans envishet börjar berätta hur vi ska bygga ny kärnkraft fast vetenskapen finns om att den blir dyr och att den är långt borta.

Jag förstår givetvis fördelarna med kärnkraft också. Men att man med nästan planekonomiska termer berättar att man ska bygga eller starta om nedlagda reaktorer blir för mig näst intill en sagostund, ska ni veta.

Fru talman! När det gäller avfallet har det varit jättespännande att man pratar om avfall från vindkraft. Men hur tänkte man när man började bygga storskalig energiproduktion som har ett avfall som ska lagras i 100 000 år? Bibeln har en agenda som är drygt 2 000 år gammal, och där ryms en gigantisk utveckling av alla möjliga och omöjliga slag. Men att bygga något som ska finnas i istider och när det kanske kommer nya dinosaurier. Ja, vem vet vad som kommer eller vad som har funnits innan avfallet är ofarligt.

Jag kan inte låta bli att raljera. Missade ni beslutsfattare på den tiden något när besluten togs om att bygga ut kärnkraft i massor utan att ha löst detta med avfallet? Eller tänkte ni: Åh, det där tar vi någon annan gång?

Nå, nog om kärnkraft. Hur ser framtiden för energipolitiken ut? Blocköverskridande energisamtal lyfts fram på ett bra sätt från Centerpartiet och Socialdemokraterna. Det låter jättebra. Jag och Vänsterpartiet har ingenting emot sådana samtal och överenskommelser. Men när jag och Vänsterpartiet försökte närma oss den förra regeringen för att bli överens om några energifrågor fanns det inget som helst intresse för det.

Nu när jag och Vänsterpartiet försöker driva på något som skulle kunna dämpa elpriserna – som är mycket på tapeten för konsumenterna – och få ned dessa toppar redan nästa vinter finns det återigen inte något intresse att titta på dessa förslag.

Om man betalar 55 miljarder kronor i stöd för elräkningar och fortfarande försvarar prissättningen som försatt konsumenterna i denna situation hävdar jag i alla fall att politiken vill stödja producenternas övvinster mer än att se till svenska folkets väl och ve.

Jag ska klargöra för eventuella lyssnare där ute att det som jag och Vänsterpartiet försöker förespråka är Sverigepriser eller Bekenmodellen. Det som jag och Vänsterpartiet driver på för hävdar jag skulle stoppa den enorma kapitalöverföring som sker i dag från svenska elkunder till elproducenter, Svenska kraftnät och statskassan i form av momsintäkter.

Det betänkande som vi debatterar rymmer mycket, allt från solet till vattenkraft, vindkraft, kraftvärme, vätgas, biogas, torv och energieffektivisering. Ja, ni hör själva. Det finns massor av vägar för att få till en säker och förnybar framtid för vår elförsörjning.

Men låt mig vara tydlig. Jag förstår att energipolitiken måste få långsiktiga spelregler för att investeringar ska komma på plats. Men återigen motarbetar denna regering till exempel att vindkraft som byggs ska ge mervärden till de kommuner där etablering sker. Man gav till och med den så kallade incitamentsutredningen ett tilläggsdirektiv som innebar att man tog bort det verktyg som skulle ha gjort skillnad när det gäller hur kommuner ställer sig till vindkraftsetableringar.

Fru talman! Jag som är halvfinne ska berätta att jag var i kontakt med en kommundirektör i Lestijärven kunta. I Finland är det nu på det sättet att vindkraftens fastighetsskatt kommer kommunerna till gagn. Om man bygger vindkraft på 4 megawatt blir det en ersättning på 35 000 euro per verk varje år. Den är givetvis progressiv i takt med avskrivningen och livslängden. Det är alltså denna fastighetsskatt som ger denna ersättning. Med dagens valutakurs handlar det alltså om nästan 400 000 svenska kronor per verk och år. En park med 30 sådana verk skulle ge en liten kommun nästan 12 miljoner kronor varje år.

Men inte nog med det. I Finland måste det vara en annan fördelning även när det gäller bolagsskatten. Kommuner pressar investerare att registrera bolag som driver sådana verk i den egna kommunen, och då stannar även bolagsskatten i kommunen.

Jag trodde inte mina öron när jag ringde kommundirektören i Lestijärvi. Hon berättade att det nu kommer en investerare med 69 verk till kommunen, och det ger en fastighetsskatt på 2 ½ miljon euro. När bolaget registreras i kommunen kommer även bolagsskatten att stanna där. Det finns givetvis inte några siffror över exakt vilken vinst detta kommer att

ge, men det är ansevärdiga summor. Hon sa att man egentligen inte skulle behöva beskatta kommunmedborgarna alls i kommunen. Jag måste kanske nämna att det rör sig om den näst minsta kommunen i Finland, med bara 700 invånare. Men det är en rolig grej i alla fall.

Men det är klart – vill man använda landsbygden och naturresurserna för att täcka skattesänkningar för de mest välbärgade vill eller törs man inte titta på lösningar som skulle sätta fart på utbyggnaden av grön, förnybar el redan i morgon.

Fru talman! Vi har reservationer i betänkandet, och vi står givetvis bakom alla. Men som brukligt lyfter jag bara en, och det är reservation 14, som handlar om biobränslen och biodrivmedel.

Utsläppen behöver minska betydligt snabbare än vad som sker i Sverige för närvarande. De statliga investeringsstöden behöver öka för att åstadkomma det systemskifte som krävs för att nå klimatmålen.

För att ny teknik ska kunna utvecklas och användas behöver marknaden statliga insatser i form av riskdelning och finansiering för att investera i fossilfria lösningar. Inte minst inom transportsektorn finns ett stort investeringsbehov. Genom olika investeringsstöd för utbyggnad av hållbara drivmedel förbättras förutsättningarna för att produktionen av biodrivmedel i Sverige ska öka och Sverige därmed ska kunna uppnå en högre grad av nationell självförsörjning med fossilfria drivmedel.

Sedan har vi den fantastiska solen. Jag måste erkänna att jag bara för fem år sedan själv var skeptisk till solet. Men med tanke på min egen anläggning som jag nu har hemma måste jag omvärdera det jag tyckte då.

Det finns stora möjligheter till en kraftig utbyggnad av solet i Sverige. Det krävs dock politisk vilja och handlingskraft för att öka produktionen av solenergi. I dag finns det inte något klart planeringsmål för solceller. Energimyndigheten har inte heller fått något särskilt uppdrag att ta fram ett sådant mål i sin strategi. Om det inte finns något uppsatt mål försvåras också ambitionshöjningar.

Även solenergi bör, tycker jag, byggas ut i Sverige. Mer ren energi och nya gröna jobb behövs. För detta krävs i det korta perspektivet öronmärkta stöd och på längre sikt givetvis långsiktiga styrmedel.

När det sedan gäller detta med lagring och balans kommer vätgasen in. Jag anser att utbyggnaden av vätgasproduktion ska ske på ett sätt som är bra för hela samhället och att det offentliga ska ta ansvar för systemperspektivet. Vätgasinvesteringarna bör stimuleras där de behövs som mest och inte endast där marknaden ser störst möjlighet till vinstmaximering.

Vidare bör ansvarsfördelningen kring vätgas mellan olika myndigheter förtydligas. Det är också välkommet med forskning på området, som tydliggör vad som ger samhället och klimatet mest nytta. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med förslag på hur vätgasproduktion, energilagring i vätgas och distribution av vätgas kan organiseras i hela landet. Här skulle vårt Vattenfall kunna användas och få i uppdrag att utveckla energilagring i vätgas i samband med sina investeringar i förnybar energi.

Anf. 36 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Tack, Birger Lahti, för anförandet!

Den politik som har bedrivits har, som vi alla vet, lett till skenande och framför allt volatila elpriser. Vänsterpartiet har ju till och från uttryckt

viljan att vi ska kapa kablarna, så att säga – att vi inte längre ska exportera till grannländer.

Min konkreta fråga är: Vad ska vi göra med överproduktionen som vi får i samband med den kraftiga utbyggnad av vindkraften som sker på sina håll och som gör att vi behöver dumpa och måste exportera? Denna volatilitet, dessa svängningar, kommer att öka med alltmer vindkraft i systemet. Så hur tänker sig Vänsterpartiet att vi ska reglera?

En annan fråga i anslutning till detta: Vilken typ av regler- och balanskraft tänker sig Vänsterpartiet? Jag hör att det talas om vätgas här. Det ligger väldigt långt fram i tiden när det gäller sådana volymer, och det är också väldigt ineffektivt. Jag skulle gärna vilja höra ledamoten resonera kring detta.

Anf. 37 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Jessica Stegrud, för frågan – eller påståendet. Jag skulle nästan vilja börja med det som Rickard Nordin sa: Jag tycker att ledamoten bör läsa på bättre. Jag skulle vilja veta var ledamoten har hört att vi ska kapa kablar och att vi skulle vilja bromsa exporten. Det skulle vara kul att höra var sådana signaler kommer fram.

Vänsterpartiet har lyft fram att vi borde ha ett tvåprissystem. Man prissätter först den inhemska efterfrågan och produktionen, och sedan exporterar man på precis samma sätt som i dag. Det finns inga förslag, och det finns ingen vänsterpartist som har sagt att vi ska sluta exportera, kapa kablar eller minska exporten. Jag hoppas att ledamoten Stegrud läser på innan hon påstår något som inte stämmer.

Vad gäller regler- eller baskraften tror jag ändå att reglerkraft tillsammans med lagring, oavsett om det handlar om vätgas, pumpkraft eller andra former, ligger närmare till hands än en ny fungerande reaktor i Sverige. Jag tror inte att detta kommer att vara ett problem.

Vi har i Sverige, tack vare att vi har haft överproduktion och är den största exportören av alla EU-länder, bidragit mycket till att även andra länder har haft lite lägre priser. Men den prissituation som vi har hamnat i har inte att göra med att vi har byggt ut vindkraften. Det handlar om ett sjukt dåligt prissättningssystem på marginalen, som gör att vi betalar det pris som eskalerat på grund av den ryska invasionen av Ukraina.

Anf. 38 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för svaren! Det är inte jag som har hittat på detta med att kapa kablarna, utan det har er partiledare sagt ett par gånger. Jag tolkar det som att partiledarens ord inte är realpolitik i Vänsterpartiet, och det låter sunt, måste jag säga.

När det gäller detta att vi exporterar så mycket el och har elöverskott ibland får ledamoten det att låta som något väldigt positivt, men i grund och botten är det en dysfunktionell situation vi befinner oss i, som jag tjuvar om ideligen. Att effektbrist varvas med elöverskott är inte en sund situation. Det tyder inte på ett energisystem i balans, vilket vi har haft tidigare. Jag vill att ledamoten tar med sig detta.

När det handlar om lagringsmöjligheter och om att använda vätgas som reglerkraft tror jag att nyckelordet, som ledamoten nämnde flera gånger, är ”tror”. Det är väldigt mycket ”tror” och ”tycker”. Detta må vara en skrivbordsprodukt, eller möjligen en ritbordsprodukt, men vi är väldigt

långt ifrån realistiska mängder för att det här ska bli något fungerande utbyggt och någonting som skulle kunna stabilisera och vara en tillgång för hela energisystemet.

Jag tror att det är dags att sluta tro och i stället göra det som vi kan och vet.

Anf. 39 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten ytterligare en gång för frågorna, eller påståendena.

Jag vill fortfarande hävda att inte ens min partiledare någonsin har sagt att vi ska kapa kablar och sluta exportera. Det stämmer inte.

Vad gäller ”tro” tror jag att det även är någon annan som får rannsaka sig när det gäller vad som är fakta. I samband med alla industrietableringar och den omställning som sker är man ute efter billig elproduktion, och den måste finnas på plats snart – helst i går. Detta finns inte i den politik som Sverigedemokraterna och denna regering driver.

Det stämmer att framför allt prisområde 4 har effektbrist. Det handlar om några timmar per år. Detta beror på att man har satt stopp för många havsbaserade vindkraftsparker, som skulle ha löst det här. Det hade givetvis gällt även om vi hade haft kärnkraft som hade tuffat på, men det är fel att påstå att den har stängts med politiska medel.

Det hävdas att vi skulle driva på för någonting som det inte finns fakta för. Det finns fakta som säger att energisystemet i Sverige i dag funkar med volatila produktionslag, men vi behöver givetvis någonting som balanserar det hela. Vi har vattenkraft, och det stämmer säkert att den snart når taket. Samtidigt sker det teknikutveckling som vi vet funkar med vätgas, pumpkraft och allt det där.

Vi behöver givetvis titta på fakta. Fakta säger att kärnkraft är tre gånger så dyr att bygga ut som förnybar elproduktion i Sverige. Detta ligger långt fram i tiden, och det är inte det som efterfrågas i samband med industriinvesteringarna i dag. Om detta står sig – om man inte själv börjar inse fakta – kommer denna politik att välta bort de här bra investeringarna.

Anf. 40 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för anförandet.

Även jag har några frågor om prissättningsmodellen. Jag uppfattar att den tar sin utgångspunkt i Bekenmodellen, som Vänsterpartiet väl har utvecklat till något eget. Ur ett liberalt perspektiv är marginalprissättning inget konstigt. Att tro att man skulle kunna separera den svenska marknaden från en internationell marknad är oerhört märkligt med ett demokratiskt eller marknadsliberalt synsätt.

För inte så länge sedan fick vi en dragning av en rapport som ESO tagit fram, som handlar just om möjligheterna att begränsa utrikeshandeln. Där har man tittat på vad effekterna skulle bli. Det tangerar förslaget här – initialt skulle priserna möjligtvis bli lägre, men i det långa loppet leder detta enbart till högre priser. Vad som framför allt sägs är detta: Att begränsa det här, eller att på detta vis skapa en separat svensk marknad, strider mot rådande EU-lagstiftning.

Min fråga till ledamoten är hur Vänsterpartiet ser på att detta förslag inte fungerar med den lagstiftning som vi har inom EU.

Anf. 41 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag tackar Louise Eklund för frågan.

Jag börjar med prissättningsmodellen. Den rapport som ledamoten hänvisade till berörde inte alls prissättningssystemet. I rapporten tittade man på om vi ska begränsa exporten eller inte sälja det vi har. Det hade ingenting med prissättningsmodellen att göra. Om inte ledamoten har träffat Bengt Ekenstierna, som är författaren bakom Bekenmodellen, hoppas jag att hon lägger tid på att träffa honom. Modellen med ett tvåprissystem skulle funka.

Vad gäller EU-förordningen och det systemet vill jag säga detta: Om vi inte utmanar det system som vi tycker fungerar dåligt kommer vi alltid att få anpassa oss till någonting som inte är bra för det system som vi har i Sverige.

Vi är den största exportören. Vi har industrisatsningar som i dag inte finns på kartan i många andra länder på kontinenten. Därför skulle jag vara beredd att utmana och testa med att säga att vi tänker införa detta. Om vi sedan torskar på det får vi se.

Det finns länder i Europa som i dag inte prissätter enligt detta system, men ändå hävdar man att detta är praxis och att alla gör det. Det stämmer inte.

Anf. 42 LOUISE EKLUND (L) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten för svaret.

Det blir lite av en chimär att göra en gränsdragning. Detta blir på något sätt att prata om en begränsad handel med energi. Som liberal tror jag inte att det är möjligt. Som sydsvensk anser jag att det skulle vara katastrof – som ledamoten själv tog upp är vi nettoimportör några timmar om dygnet, och detta gäller främst i södra Sverige. Det skulle bli väldigt kallt och mörkt om vi inte hade möjlighet att handla med el med utlandet.

Man kan ha åsikter om EU:s politik och säga att man ska utmana. Det är dock faktiskt så att detta förslag, som ni i Vänsterpartiet har gått fram med, inte är genomförbart, för det strider mot EU:s lagstiftning. Visst kan man utmana, men detta är faktiskt inte genomförbart.

Anf. 43 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Återigen: Det handlar inte om att begränsa handel. Det sägs att tvåprissystemet skulle göra att vi har två prissättningsmodeller, men det skulle vara precis samma pris för den el som vi exporterar med tvåprissystemet. Om detta sedan strider mot EU:s regler om fri rörlighet för varor och tjänster är i alla fall jag beredd att ställa saken på sin spets och visa att detta inte är rimligt.

Man har lagt en samhällsviktig funktion som elproduktion och elförsörjning för ett land på en marknad. Det visar sig nu att vi, givetvis av många orsaker, drabbas av tiofaldigt högre priser.

Jag har använt exemplet med en storfamilj och brödbakning förr. Om jag skulle ha haft någon produktion skulle jag inte ha lagt ut brödet på marknaden varje morgon för att sedan köpa tillbaka det för det pris som någon är beredd att sälja det för. Jag skulle givetvis använda det bröd jag själv behöver hemma innan jag sålde resten.

Jag tycker att detta är ett sjukt system. Våra konsumenter drabbas av skyhöga priser, och sedan får man betala tillbaka – i dag är det 55 miljarder – till deras elräkningar. EU-reglerna får säga vad de vill – det här är ett sjukt system.

Anf. 44 RICKARD NORDIN (C):

Fru talman! Vintern har ju inneburit kraftiga prisökningar på el och drivmedel. Hushåll och företag har drabbats hårt ekonomiskt. Detta gäller egentligen inte bara denna vinter utan även den förra. Oavsett vad vi hör i den politiska retoriken handlar det om höga fossilgaspriser på kontinenten som har spillt över på Sverige och om höga råoljepriser tillsammans med en skakig kronkurs. Med precis samma förnybara inblandning i dieseln har priset varierat mellan 20 och 28 kronor. Regeringen vill öka de fossila bränslena med 4 miljoner liter om dagen för att sänka priset, men man behöver nog börja med att försöka förstå hur drivmedelsmarknaden fungerar.

Nu behövs det kraftfulla åtgärder för att detta inte ska upprepas, både på drivmedelssidan och på elsidan. Vi behöver åtgärder på både kort och lång sikt. Inte minst behöver vi se till att fossila bränslen från skurkstater som Ryssland, Saudiarabien och Qatar inte ska kunna orsaka så stora konsekvenser för Sverige.

Fler måste helt enkelt få chansen att tanka svenskt. Medan regeringen vill öka importen och användningen av fossila bränslen vill vi i Centerpartiet producera med förnybart här. Alla bilar ska kunna bli miljöbilar, och alla som vill ska ha råd att till ett överkomligt pris bli miljöhjältar. Nya biodrivmedel från restprodukter i skogen, som annars hade ruttnat bort, kan produceras för någonstans mellan 11 och 15 kronor per liter samtidigt som vi skapar tiotusentals arbetstillfällen. Snacka om vinst! För att säkra dessa vinster behövs stabila spelregler och långsiktiga villkor, exempelvis genom contract for difference eller omvända auktioner av biodrivmedel.

Mot bakgrund av detta yrkar jag bifall till reservation 15.

När vi talar om drivmedel går det inte att undvika att nämna biogasen. Som vi tidigare hörde i debatten kom en EU-dom i december som gjorde att biogasen i ett slag blev 5 kronor dyrare vid pump. Med regeringspartier och ett stödparti som byggde större delen av sin valrörelse på att prata pumppriser är det förvånande att de inte har brytt sig. Är den ryska oljan viktigare att försvara än den svenska biogasen? Något står inte rätt till.

Branschen uppmanar regeringen att använda de nya regelverken. Om inte annat går det att sänka skatten till miniminivå. Men vi fick inte ens ett svar från Moderaterna på varför regeringen inte har gjort det. Regeringen duckar. Samtidigt hotas små och stora anläggningar. Gårdsanläggningar som precis har kommit igång riskerar att få lägga ned på grund av konkurs.

Detta slår mot hjärtat av de gröna näringarna, men regeringen är passiv. Centerpartiet har lagt fram förslag som skulle lösa problemet, men de röstas ned gång på gång. Vad händer med Kristdemokraterna landsbygdsvurm och med Liberalerna som säger sig ta klimatmålen på allvar? Det är dags att se sig i spegeln och börja agera.

Energidebatten, som dagens betänkande på många sätt handlar om, är bred men handlar nästan bara om elproduktion i Sverige. I fokus står bolagen, sällan vad enskilda hushåll kan göra. Men jag vill lyfta fram dem lite extra. Centerpartiet vill nämligen ge fler hushåll mer frihet – frihet att

välja mer själva och vara en del av omställningen. Det var därför vi drev igenom vårt förslag om grönt avdrag, som gör att man kan sätta upp solceller eller laddstolpar eller installera ett batterilager.

Nu är det dags att gå vidare. Man kanske vill gå ihop med grannarna för att producera mer energi tillsammans och kunna installera ett större batterilager eller få bättre förutsättningar för en solcellspark. Energigemenskaper är undantag i Sverige, och Skatteverkets regler sätter käppar i hjulet liksom solskatten, som borde avskaffas.

Att gå samman för att lösa samhällsproblem är vi vana vid i Sverige. Vi har vägföreningar, fiberföreningar och fiskeföreningar. Nu finns en möjlighet att lyfta fram energiföreningar.

Låt alla som vill få chansen att bidra med nyproduktion eller gå samman i aggregatorer för att exempelvis använda elbilsbatterier. Här behöver lagstiftningen ses över och bli mindre snårig och enklare. När vi nu elektrifierar fordonsflottan är det självklart att nyttja alla de batterier som finns som systemtjänster och annat.

Centerpartiet har också nyligen lagt fram ett förslag om att den som energieffektiviserar eller vill byta ut sin direktverkande el mot en värmepump eller fjärrvärme ska få stöd. Den med små marginaler sitter i dag i en fattigdomsfälla. Det blir billigare om man kan investera i fjärrvärme, värmepump eller elbil, men om man saknar investeringspengar sitter man fast i dyra lösningar. Därför har vi lagt fram förslag om kreditgarantier och statliga krediter för att investeringarna ska kunna göras. Det är otroligt viktigt med stöd till den som köper en miljöbil, oavsett om den är ny eller begagnad, så att fler människor kan komma ur fattigdoms- och fossilfällan.

Det behövs även större frihet för människor och skydd mot naturliga monopol. Elnätsbolag och fjärrvärmebolag har höjt priserna kraftigt den senaste tiden, vissa så mycket att de blivit utkastade ut de branschorgan som finns för att skapa just transparens i prissättningen. Konsumenternas skydd måste stärkas. Energimarknadsinspektionen måste få skarpare verktyg. Det är oacceptabelt att bolag med naturliga monopol kan agera som de gör. Dessa bolag behöver ta ett större ansvar för både sin prissättning och utbyggnaden av elnätet.

Det är oacceptabelt att vi har färdiga fabriker i Småland som inte får tillgång till el för att nätbolaget inte byggt ut nätet i tid. Detta gör att Sverige förlorar företag, och det kostar. Vi kan få en situation där det kopplas in dieselaggregat för att försörja fabriker med el eftersom nätbolagen inte kan leverera i tid.

Den gröna omställningen är en möjlighet för Sverige, men regeringen verkar tro att det bara handlar om lite grön fernissa. Man menar att det inte är så viktigt att gå före utan att det är bättre att jobba med EU:s miniminivå. Men inget kunde vara mer fel.

Det är tydligt att Centerpartiet är det enda parti som driver en borgerlig politik i Sveriges riksdag. Det är ju näringslivet som pressar på omställningen, för kunderna vill ha gröna produkter. Om politiken inte stöttar näringslivet och fortsätter att driva på kommer företagen att flytta. De är inte sentimentala med att fabriker måste ligga i Sverige. Om någon annan erbjuder mer elproduktion från förnybara källor, bättre elanslutning eller andra förutsättningar flyttar de, för de vill fortsätta att exportera sina produkter till den marknad som efterfrågar dem.

Hur kan regeringen i ett läge då vi skriker efter kompetensförsörjning lägga ned branschskolor? Man måste i stället återställa dessa, utöka yrkeshögskolan kraftigt och skapa ett ökat fokus på tekniska utbildningar. Utan människorna som gör detta kommer det inte att ske – speciellt inte eftersom regeringen så effektivt tar bort möjligheterna till arbetskraftsinvandring.

Klimatfrågan handlar inte bara om miljön, utan den handlar även om svensk konkurrenskraft. När stora industribolag varnar för utvecklingen undrar jag varför regeringen inte lyssnar.

En av de viktiga förutsättningar näringslivet efterfrågar är en omfattande och snabb elektrifiering. Svenska kraftnät säger att om fyra år kommer norra Sverige att använda i stort sett all sin el. Därför behöver södra Sverige leverera betydligt snabbare och betydligt mer. Det behöver byggas ny produktion billigt och snabbt. Investerarna står på kö, så låt dem bygga. Fatta nu beslut om de föreslagna havsvindparkerna, regeringen! De två som är på gång täcker inte i närheten av det behov som finns. Och länsstyrelserna, regeringens förlängda arm, borde fatta beslut om solcellsparkerna. Med ett godkännande skulle Skånes energiförsörjning i ett slag kunna öka med 50 procent, men länsstyrelsen motarbetar det.

Det är samma sak med försvaret. I våra grannländer funkar det alldeles utmärkt att jobba med villkorade tillstånd och radarstyrd hinderbelysning, och de ser det till och med som en fördel med fasta installationer långt ute till havs. I Baltikum, Polen, Tyskland, Finland, Danmark och Storbritannien funkar det, alltså i våra allierade länder. Varför funkar det inte i Sverige? Regeringen måste öka sin styrning av Försvarmakten.

Slutligen måste vi öka den lokala acceptansen. Jag har jag full förståelse för att det är jobbigt att få saker på sin egen mark eller i närheten. Låt därför fastighetskatten gå tillbaka till kommunen. Låt närboende få vettig ersättning oavsett vilket kraftslag de får på sin bakgård. Målet måste vara att varje kommun vill ha vindkraftsparker precis lika mycket som batterifabriker. De borde tävla om att få dessa investeringar.

Lös ersättningsfrågan även för elnätet! Använd den nya, mindre marködande teknik som är tillgänglig! Det går att göra detta mycket mer marknålt. Ha tuffare styrning av Svenska kraftnät! Vi ser att mycket höga elpriser hotar i södra Sverige i sommar eftersom överföringskapaciteten inte är tillräcklig och mothandel inte sker i den omfattning som behövs. Här behöver regeringen ta ett betydligt större ansvar i styrningen av Svenska kraftnät.

Hushållen förväntar sig att vinterns situation inte återkommer, företagen kräver långsiktighet i sin omställning och klimatet handlar i slutändan bara om koldioxidkvivalenter. Vi har en skyldighet att försöka lösa detta tillsammans. Centerpartiet har gjort det många gånger förr och sträcker därför ut handen, berett att diskutera med andra partier. Jag hoppas att fler är beredda att ta samma ansvar – för företagen, hushållen, klimatet och Sveriges bästa.

Anf. 45 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Tack, Rickard Nordin, för anförandet!

Ledamöten hade i sitt anförande en intressant retorisk fråga som handlade om folk och företag i glesbygd. Noterbart är väl ändå att få saker har slagit så hårt mot glesbygd, mot småföretagare, mot lantbrukare och så

vidare som den förda energipolitiken. Det är den som har lett till de skenande elpriserna, liksom införandet av världens mest offensiva reduktionsplikt, som ju har drivit upp bränslepriserna otroligt kraftigt. Det har också varit en anledning till att många har lämnat Centerpartiet till förmån för Sverigedemokraterna just i glesbygd.

Våra meningsskiljaktigheter till trots tycker jag mig ändå ana en liten ljusning i energifrågan. I EU-parlamentet pratar Centerpartiet numera om att kärnkraften kanske inte är så dum. Vi har även hört den nye partiledaren öppna upp för kärnkraft. Min konkreta fråga här och nu är egentligen: Var står Centerpartiet nu för tiden när det gäller just kärnkraften?

Anf. 46 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Återigen tror jag att Jessica Stegrud får försöka förhålla sig lite mer till verkligheten. Den har ju en tendens att komma i kapp, som hennes partikollega sa.

Till att börja med finns det i princip inga väljarflöden mellan Sverigedemokraterna och Centerpartiet. Det visar i princip varenda vallokalsundersökning. Det Jessica Stegrud står här och hittar på får man nog ta ganska lätt på.

När det kommer till drivmedelspriserna är det som sagt kronkursen och oljepriset som har påverkat allra mest. Med samma förnybara andel har dieselpriset varierat mellan 20 kronor och drygt 28 eller till och med nästan 29 kronor det senaste året. Det är det som har påverkat allra mest.

Det hade varit möjligt att påverka priserna om vi hade producerat mer förnybara drivmedel här i Sverige. Det kräver långsiktiga förutsättningar. Det kräver att man har stabilitet och vet vad man kommer att få. Att ha ett biogaspris som ökar med 5 spänn vid pumpen på grund av skatteförutsättningar som blir helt galna på grund av EU-dom och som regeringen och Sverigedemokraterna inte är beredda att hantera – *det* om något slår mot landsbygden.

Den första frågan tillbaka blir: Varför väljer Sverigedemokraterna att låta priset vid pumpen öka med 5 spänn för dem som tankar biogas? Vet Sverigedemokraterna över huvud taget hur detta slår mot landsbygden?

När det kommer till kärnkraften är det supertydligt: Den som vill bygga kärnkraft utan subventioner är i dag fri att göra det på de platser där vi redan har det och där man har bäst förutsättningar – elnätet är framdraget, säkerheten finns, alla avspärningar och exproprieringar är tagna, landområdena är tagna, sjöområdena är tagna, allt finns färdigt. Där är det rimligt att man börjar om man vill bygga ny kärnkraft, och det är tillåtet sedan lång tid tillbaka. Det är flera decennier sedan vi ändrade det. Det är alltså inget konstigt för mig som centerpartist att säga: Var så god och bygg, om det nu är så lönsamt och viktigt!

Anf. 47 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Jag anar ändå ett litet närmande här till Sverigedemokraternas politik, och det är glädjande. Kärnkraften är viktig för energisystemet, och Sverigedemokraterna jobbar tillsammans med samarbetspartier för att ge förutsättningar för ny och även livstidsförlängd kärnkraft.

Det kan måhända vara så att centerpartister inte har gått direkt till Sverigedemokraterna, men faktum är att vårt stöd på landsbygden bland exempelvis lantbrukare och egenföretagare har ökat kraftigt medan det har minskat för Centerpartiet. Möjligen har man tagit något steg däremellan, men poängen kvarstår.

Ledamoten sa tidigare, vilket var intressant, att Centerpartiet är de enda som bedriver något slags borgerlig politik. Men Centerpartiets politik går ju ut på subventioner, med massiva subventioner till industrin. Ledamoten nämnde själv att det efterfrågas mängder av gröna produkter från företagen, men i så fall är ju även kunden villig att betala för det. Ändå pratas det ständigt om bidrag och subventioner. På EU-nivå inför man mängder med klimatregleringar, samtidigt som man för att företagen ska klara av att avsätta produkterna, som ju blir mycket dyrare, vill införa koldioxidtullar – förmodligen ett handelskrig som Kina inte kommer att ställa upp på i slutändan. Jag tycker att det är märklig syn.

Det gäller även biogasen, som Centerpartiet ständigt pratar om. Biogas har i årtionden subventionerats med skattemiljarder i olika projekt fram och tillbaka. Det har aldrig funnits någon lönsamhet i det. Nu har möjligen chansen till lönsamhet på sätt och vis förbättrats en aning, med tanke på att bränslepriserna är så höga. Sedan finns det annat som sätter stopp för det, så att det blir mer jämförbart.

Anf. 48 RICKARD NORDIN (C) replik:

Fru talman! Om Jessica Stegrud hade läst på hade hon vetat att det var energiöverenskommelsen 2009 jag citerade från. Det var innan Sverigedemokraterna satt i riksdagen. Att vi skulle närma oss Sverigedemokraterna har jag väldigt svårt att se.

Det är väldigt mycket fritt fabulerande här. ”Massiva subventioner” – vilka då? Om du bygger elproduktion får du inget stöd i dag – om det inte är sol på egna tak Jessica Stegrud syftar på. I princip all produktion innan dess har faktiskt varit subventionerad på ett eller annat sätt. Pratar vi förnybara drivmedel kan vi säga att de fossila subventionerna i Sverige har varit betydligt större, och de har dessutom ökat med Sverigedemokraternas och den här regeringens budget. Om man pratar om ”massiva subventioner” av förnybart är de ändå inte i närheten av de massiva subventionerna för fossilt.

Det är detta som inte går ihop för mig. Sverigedemokraterna brukar prata om att man är ett nationalistiskt parti. Vi har en otrolig potential att producera förnybara drivmedel i Sverige. Det är bra för säkerheten, det är bra för klimatet, det är bra för självförsörjningen och det är bra för arbetstillfällena. Ändå värnar man de fossila bränslen som kommer från skurkstater som Ryssland, Saudiarabien och Qatar, antingen direkt eller via omvägar över Turkiet eller Indien, som vi i princip är beroende av i Sverige och Europa.

För mig är det helt vansinnigt, när vi vet att det går att göra de här sakerna i Sverige till väldigt låga priser om man får rätt förutsättningar. Energimyndigheten – för att faktiskt ange en källa på någonting, till skillnad från Sverigedemokraterna – pratar om priser på 11–15 kronor, och det har vi också sett i de utredningar som har kommit på sistone. Man visar att det går att göra betydligt mer.

Vi skulle kunna producera i princip allt det förnybara drivmedel vi behöver för att nå klimatmålen med hälften av de pengar som Sverigedemokraterna ökar de fossila subventionerna med i höstbudgeten. Det är det vi pratar om. Det skulle kunna göra skillnad här och nu för klimatet, för Sverige, för företagen och för hushållen. Det är min politik, till skillnad från Sverigedemokraternas.

Anf. 49 MARIELLE LAHTI (MP):

Fru talman! Rubriken på betänkandet anger att debatten ska handla om gasmarknadsdirektivet, men som de som lyssnat på debatten hört pratar vi även om en hel del andra saker. Det är för att det ryms så ofattbart många andra frågor här, vilket också tidigare talare nämnt.

Det svenska energisystemet står inför enorma utmaningar. På lite drygt tio år, till 2035, kommer Sveriges elbehov att dubblas. Samtidigt måste vårt befintliga bestånd ersättas då det kommer att ha blivit för gammalt. Därefter fortsätter elbehovet att öka allteftersom Sveriges industri och fordonsflotta blir eldriven i stället för fossil. Vi står inför en enormt spännande utmaning.

Samtidigt är det viktigt att understryka att det faktum att vi nu står inför denna utmaning på många sätt är något positivt. Det ger ju möjligheter. Det är resultatet av att svenska och internationella företag väljer Sverige för att etablera nya företag och industrier. Det är verksamheter som bidrar till Sveriges ekonomiska välbefinnande och till svenska gröna jobb. Det är verksamheter som i förlängningen skapar förutsättningar för att bo och leva i hela vårt avlånga land. Dessa verksamheter är grunden i den samhällsomsättning som vi nu står inför.

Under de åtta senaste månaderna, sedan Kristerssons regering tillträdde, har det dock blivit smärtsamt tydligt att vi inte kan ta dessa verksamheter för givet. De förutsättningar som gjorts att dessa verksamheter har velat etablera sig i Sverige är nämligen ingen naturlag. De är resultatet av aktiv politik.

Den billiga elen, de statliga stöden till innovationer och verksamheter i tidiga skeden och den tydlighet i klimatomställningen som funnits i Sverige är resultatet av politik. Men resultatet av den lite ensidiga, halvtrötta och yrvakna politik som regeringen nu driver har lämnat tydliga resultat. I stället för att kämpa för att få etablera sig i Sverige letar företag nu efter andra platser att etablera sig på, där politiken ger företagen rätt förutsättningar för att ställa om.

Fru talman! Miljöpartiets vision för det svenska energisystemet står på tre ben. Till att börja med måste vi satsa stort på den kraftproduktion som går fort att bygga ut i tillräckligt stor skala: vindkraften.

Det gläder mig att regeringen äntligen börjat godkänna de ansökningar om att bygga vindkraft till havs som samlat damm på regeringens bord. Om än senfärdigt är det mycket goda nyheter. Äntligen kan vi få förutsättningar för att bygga storskalig energiproduktion till havs, förutsatt att företagen anser att rätt ekonomiska förutsättningar föreligger.

Regeringen hävdar att vindkraften behövs, medan regeringens partner, som styr från baksätet, ropar helt andra instruktioner till föraren om att stoppa vindkraften och rent av ta bort den. Men vi hörde tidigare här av en ledamot att det kanske ändå inte är partiets politik. Det blir hur som helst en svår ekvation att få ihop.

Fru talman! Trots energiministerns ord, så sent som i går härifrån talarstolen, om att vindkraften behövs går det inte att se förbi alla förslag som regeringen drivit igenom som försämrar förutsättningarna för ny vindkraft, både på land och till havs.

Det handlar om försämrad styrning av centrala myndigheter, till exempel Försvarsmakten. Vi hörde från en tidigare talare att man har valt att ta bort den del av regleringsbrevet, alltså instruktionen till myndigheten, som handlar om att ta att de måste hänsyn till utbyggnaden av energisystemet i Sverige i sin verksamhet. Det var utmanande att samarbeta i vissa frågor redan när det stod där.

Man har också slopat stöd till havsvinden vad gäller anslutning. Och tillståndsprocesserna är fortsatt dyra och rättsosäkra. Listan är lång över vad denna regering hunnit göra för att försämla förutsättningarna för vindkraften i Sverige.

På regeringens bord ligger just nu färdigutredda förslag om till exempel det kommunala vetot och hur man skulle kunna hantera det. Vi väntar också ivrigt på att se en hel radda förslag från Klimaträttsutredningen genomföras.

En annan indikation på behovet av vindkraft, som man säger sig värna, och att det har något slags del i vårt energisystem är ett enormt stort flaggskeppsprojekt som nio länder väljer att delta i. Men Sverige utmärker sig, som det enda landet i samarbetet runt Nordsjön, genom att inte delta i detta storskaliga projekt som helt enkelt handlar om att bygga en energiö tillsammans.

Vindkraften behövs där den är välkommen, hör vi också. Syftet med den så kallade incitamentsutredningen var att ta fram vilka incitament som behövs för att kompensera dem som störs av vindkraftsutbyggnaden. Därför är det förvånande och märkligt att regeringen väljer att, ganska sent in i uppdraget, göra en sådan tuff avgränsning av uppdraget att inga förslag som ger tillräckliga incitament kan tas fram. Det säger utredaren själv. Det är anmärkningsvärt. Det blir alltså lite svårt att få orden om att vindkraften behövs där den är välkommen att gå ihop med de faktiska åtgärder som har vidtagits.

Miljöpartiet har en annan vision. Vi vill öka takten i utbyggnaden av vindkraften och skapa förutsättningar för kommun, närboende och lokalsamhälle att tjäna pengar på etableringen av vindkraften. Vindkraften ska vara en motor i den lokala ekonomiska utvecklingen och ge välbehövliga pengar till skola, vård och omsorg.

Fru talman! Det räcker dock inte att bygga ny kraftproduktion. All energiproduktion, också vindkraften och solkraften, har miljöpåverkan. Om vi ska hålla våra samhällen inom alla våra planetära gränser måste även klimat- och energiomställningen förhålla sig till det faktum att vi bor på en planet med ändliga resurser där våra ekosystem redan i dag är under enormt stor press. Vi måste också lära oss att göra mer med mindre. Sättet vi använder energi på måste helt enkelt bli smartare, effektivare och bättre, utan att det för den skull behöver bli mer komplicerat för hushåll och företag.

För att det ska kunna bli verklighet måste vi välkomna och inte motarbeta den teknologi, de affärsmodeller och de företag som kommer att existera och verka på framtidens energimarknad. Det gäller till exempel aggregatorer, som vi debatterade för ett tag sedan.

Om politiken ska kunna hålla jämna steg med näringslivet måste vi öka takten. Annars kommer varken hushåll eller företag att kunna skörda frukterna av ett smart och modernt energisystem. Vad betyder det i praktiken? Jo, dyrare el för alla.

Fru talman! Mot bakgrund av att ha arbetat lång tid i energibranschen, liksom en tidigare ledamot också har gjort, vill jag avslutningsvis understryka en avgörande sak. Det allra viktigaste för energiaktörerna och näringslivet är att få långsiktiga spelregler. Bolagen måste ges förutsättningar att genomföra de investeringar som vi alla, hushåll och företag, är beroende av för att möta de utmaningar vi står inför kommande decennier.

Precis som när det gäller pensionerna, försvaret och ekonomin kan energipolitiken inte byta inriktning vart fjärde år bara för att vi får en ny regering som föredrar ett kraftslag framför ett annat. Jag vill därför tydligt understryka hur skadligt det är att regeringen under det senaste dryga årets djupa energikris inte vid ett enda tillfälle tagit initiativ till blocköverskridande samtal och förhandlingar för att skapa långsiktighet i energipolitiken.

Ledamoten för energiministerns parti var tidigare uppe i talarstolen och raljerade lite grann – kom och dansa med oss. Det är inte den seriositet som behövs här. Detta är en jätte viktig fråga för oss. Det borde det vara även för regeringsföreträdarna.

När Miljöpartiet satt i regeringen tog vi tillsammans med andra initiativ till den energiöverenskommelse som slöts 2016. Det var ett brett, djupgående och ambitiöst arbete med målsättningen att skapa politik som skulle hålla över tid och som var brett förankrad i Sveriges riksdag. Det skulle vara politik som näringslivet kunde lita på.

Den överenskommelsen valde Moderaterna och Kristdemokraterna att lämna 2019. Det blev starten på det kulturkrig som har dominerat energidebatten. Det kulturkriget har inga vinnare. Man må ha vunnit regeringsmakten denna gång, men nästa gång svenskarna går till valurnorna kommer man att utvärderas för förmågan att lösa svenska folkets olika praktiska problem. I en demokrati kommer en regering som väljer att skrota bra förslag, bara för att de kommer från den andra sidan av riksdagen, alltid att förlora.

Avslutningsvis – jag står förstas bakom samtliga yrkanden från Miljöpartiet. Men jag väljer att endast lyfta fram reservation 4, som handlar om att stoppa nya fossilbaserade projekt, hantera befintliga fossilbaserade processer samt satsa på ett smartare och mer flexibelt elsystem, inklusive energilagring.

Anf. 50 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten, för anförandet!

Miljöpartiet vill gärna se 100 procent förnybart i energisystemet. Mina raka frågor är: Varför? När ska detta träda i kraft? Och vilka blir konsekvenserna?

Det pratas av förklarliga skäl mycket om utsläppen. Vindkraften släpper ut tre gånger mer än kärnkraften. Ur ett helt systemperspektiv är det ännu mer. Vindkraften kräver också oändligt mycket mer yta.

Vindkraften är per se väderberoende och kräver balans och reservkraft. Jag undrar därför hur det ska gå till rent tekniskt. Hur ska systemet klara av det? Det handlar bland annat om att konstant hålla 50 hertz i ledning-

arna. Det krävs också tillräckligt stora generatorer och svängmassa rent tekniskt sett.

Ledamoten får gärna berätta hur det ska gå till och när det i så fall är realistiskt att det kan träda i kraft.

Anf. 51 MARIELLE LAHTI (MP) replik:

Fru talman! I energiöverenskommelsen är målet 100 procent förnybart, vilket ett antal partier har gått med på. Som ett resultat av det målet har man tagit fram underlag för hur målet ska nås, precis som ledamoten var inne på. Energimyndigheten har bland annat tagit fram två rapporter på området, som beskriver detta.

Målet är visst nåbart. Så är det absolut. Men det kräver aktiviteter och att man helt enkelt ökar produktionen av förnybar energi över hela Sverige. Vi behöver även, som en annan ledamot sa tidigare, balansmarknader som klarar av det här. Ledamoten Stegrud har helt rätt i att det måste vara 50 hertz. Svenska kraftnät har i likhet med många andra europeiska länder inrättat nya marknader, så kallade balanskraftsmarknader, för att hantera det nya kraftslag som kom in i och med förnybart.

När det gäller väderberoende kan man säga, även om det är lite långsökt, att kärnkraften också är väderberoende eftersom kraftverken ofta ligger nära vatten. Men de kalla hav som man förlitar sig på värms upp, och det finns kärnkraftsreaktorer som har fått stängas av eftersom havet blivit för varmt och man inte kan kyla ned reaktorerna i tillräcklig utsträckning. Dessutom stod några reaktorer stilla bara häromdagen. Det är plus och minus med allt, får man säga.

Anf. 52 JESSICA STEGRUD (SD) replik:

Fru talman! Den raka frågan är: Vad göra när det inte blåser? Det händer trots allt ganska ofta. Vad göra när det inte blåser, eller för den delen när det blåser för lite eller för mycket? Det är ju den stora skillnaden mot kärnkraft. Kärnkraften är inte väderberoende. Däremot är den som ledamoten sa beroende av visst tempererat vatten och så vidare, men det är en helt annan femma.

Miljöpartiet vill expandera vindkraften runt om i landet och gärna plocka bort det lokala vetot. De vill gärna muta kommuner, enskilda markägare och så vidare. Jag vet inte hur demokratiskt det egentligen är att muta och plocka bort kommunala veton. Det här är angelägna frågor, lokalt. Jag tycker att det är otroligt viktigt att man får vara med och besluta i slutändan.

De stora, viktiga frågorna är när det här är genomfört och vad man gör när det inte blåser eller solen inte skiner.

Anf. 53 MARIELLE LAHTI (MP) replik:

Fru talman! Först måste jag korrigera ledamoten: Miljöpartiet driver ingen politik som handlar om att ta bort det kommunala vetot. Det handlar i stället om att flytta fram den processen, vilket jag hänvisade till tidigare. Det pågår en utredning av den frågan.

Vad gör man när det inte blåser? Det är en jättebra fråga. Säg att man har tusen noder som producerar energi i ett land, och jämför sedan det med ett land som har fem noder. Skulle det hända något med 10 procent av de

Prot. 2022/23:115
30 maj

*Kompletterande
bestämmelser till EU:s
gaslagringsförordning*

*Förlängning av den
tillfälligt utökade
skattenedsättningen på
viss dieselanvändning
inom jord-, skogs- och
vattenbruk*

tusen noderna är det systemet inte lika sårbart som om det skulle hända något med en av fem.

Det finns risker med alla produktionsslag, och en fördel med vindkraften är att den är decentraliserad och spridd över flera områden. En annan fördel, som ledamoten också var inne på, är att det ibland blåser mer än vad man kan använda. Det är där det finurliga med lagring kommer in. Det finns till exempel vätgaslagring och batterier, som kan balansera vårt elsystem.

Redan i dag finns det batterier som erbjuder balanseringstjänster till Svenska kraftnät. Det är alltså en helt realistisk framtid att utöka den typen av balanstjänster kopplade till vindkraften. Det är till exempel inte omöjligt att göra sådana kombinationer i en vindkraftspark att man producerar vätgas på plats och har ledningar som för in den till fastlandet. Det finns långt gångna sådana planer.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)

§ 6 Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk

Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU17

Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk (prop. 2022/23:69) föredrogs.

Anf. 54 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! Redan år 2005 infördes en nedsättning av koldioxidskatten på diesel som används i arbetsmaskiner i jord-, skogs- och vattenbruksverksamheter. Det gjordes då för att stärka jord- och skogsbrukets internationella konkurrenskraft. Därefter har skattenedsättningens storlek varierat under åren. Nedsättningen, som även gäller bränsleförbrukning i skepp och vissa båtar i sådana verksamheter, har på senare tid tillfälligt utökats genom dels förändrade återbetalningsbelopp för koldioxidskatt, dels återbetalning av energiskatt.

Den senaste tillfälliga utökningen av skattenedsättningen upphör enligt nu gällande lagstiftning den 1 juli 2023. Då upphör nedsättningen av energiskatten, och nedsättningen av koldioxidskatten återgår till ett tidigare fastslaget belopp. En ny lag måste helt enkelt på plats för att nedsättningen av skatt på diesel ska fortsätta gälla, och det är också skälet till att vi här i dag i kammaren debatterar Skatteutskottets betänkande nummer 17 med den föga spännande, men ack så viktiga, rubriken *Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk*.

Fru talman! Den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatterna infördes mot bakgrund av att priset på flera viktiga insatsvaror inom dessa näringar ökat kraftigt, inte minst på grund av kriget i Ukraina. Men det finns också ett behov av att upprätthålla och stärka svensk livsmedelsproduktion i den extraordinära situation som råder på

grund av händelserna i omvärlden. Tyvärr kvarstår skälen även i dag, och i flera avseenden har problemen fördjupats.

I den proposition som ligger till grund för dagens debatt om en förlängning av skattenedsättningen gör den sverigedemokratiskt styrda regeringen bedömningen att den höga inflationen, den dystra ekonomiska utsikten i närtid för bland annat hushållen och den instabila säkerhetssituationen i vårt närområde sammantaget bidrar till en oförutsebar utveckling. Det är en bedömning som helt klart går att instämma i, men den högerkonservativa regeringen hade kunnat göra betydligt mer för att underlätta i en ekonomiskt svår tid.

Exempelvis kunde ju Sverigedemokraterna och regeringen ha låtit bli att sänka skatten med 13 miljarder kronor för dem med de absolut högsta inkomsterna. I stället kunde de pengarna ha använts för att underlätta för familjer som kämpar med att få vardagen att ekonomiskt gå ihop. Eller för den delen kunde ju Sverigedemokraterna och regeringen ha lyssnat på de kommun- och regionpolitiker från såväl vänster som höger som desperat ropar efter ekonomiskt stöd för att inte behöva genomföra stora nedskärningar i bland annat skolan, äldreomsorgen och sjukvården.

Fru talman! Svenska jordbrukare har det otroligt tufft just nu. En förlängning av tillfälligt nedsatt skatt på diesel är en klen tröst när man bland annat fått vänta orimligt länge på elstöd, som dessutom bara ges till företagare i södra Sverige, och när man från den ena dagen till den andra fått ändrade förutsättningar och ökade kostnader för biogas. Det räcker knappast med en förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning för att priserna på exempelvis mejeriprodukter och spannmål inte ska bli ännu högre.

Med det sagt är det bra att det blir en förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen. Även om skattelättnaden inte förändrar hela situationen mildrar den åtminstone den utsatta situation som svenska företag inom de areella näringarna för närvarande befinner sig i.

(Applåder)

Anf. 55 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru talman! De gröna näringarna har avgörande betydelse för våra möjligheter att bygga ett hållbart samhälle. Vänsterpartiets inriktning är att staten genom ekonomiskt stöd och styrmedel ska bidra till ett jord-, skogs- och vattenbruk som bedrivs hållbart i enlighet med antagna mål, såväl nationellt som globalt, och som stärker vår nationella självförsörjningsgrad av livsmedel.

Med anledning av Rysslands fullskaliga krig i Ukraina anser vi att ett ekonomiskt stöd för lantbruket har varit motiverat och att det fortsatt behövs på grund av kraftigt ökade priser på insatsvaror som drivmedel, konstgödsel, utsäde och foder. Där delar vi regeringens bedömning. Ökade drivmedelspriser är betydande kostnader för många gröna näringar.

Vi måste dock också fasa ut de fossila bränslena och stärka övergången till hållbara alternativ genom ett ökat statligt stöd. Generella stödformer som kompenserar för ökade kostnader på ett flertal insatsvaror är viktiga för att stärka gröna näringar i kristider, inte att subventionera fossila bränslen.

Prot. 2022/23:115

30 maj

Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk

I fredags träffade jag LRF och en lantbrukare på en gård i mina hemtrakter. Vi pratade en del om hur jordbruket kan bidra till klimatomställningen. Gården har gjort ett flertal anpassningar, men ekonomin är ett problem. Till exempel har man av ekonomiska skäl tvingats gå över från HVO till diesel i sina jordbruksmaskiner. Det är ingenting man på gården egentligen vill, men dieseln är så mycket billigare. LRF:s representanter vittnade om att det är vanligt att lantbrukare har bytt ut alternativa bränslen till diesel nu när den subventioneras.

Regeringens förslag i propositionen försvårar alltså Sveriges möjligheter att genomföra den nödvändiga klimatomställningen. Det inte bara gynnar företag med hög förbrukning av diesel utan uppmuntrar företag att använda diesel i stället för mer miljömässigt hållbara drivmedel. Företag som vidtagit åtgärder för att minska sin förbrukning av diesel missgynnas av förslaget då prisskillnaden ökar ytterligare mellan dieseln och fossilfria alternativ.

Förslaget tar heller inte hänsyn till andra prisökningar som drabbar lantbrukarna. Det gäller till exempel priserna på konstgödsel, utsäde och foder.

Vänsterpartiet anser att andra stödformer bör införas i stället och att dessa bör fokusera på att stärka lönsamheten i jordbrukssektorn. Det behövs stödformer som är frikopplade från förbrukning av fossila resurser. Efter den extrema torkan 2018 infördes flera krisstöd till jordbruket som huvudsakligen baserades på areal och djurenheter. Stödet hade därmed en ökad träffsäkerhet för att kompensera för ökade priser på alla insatsvaror och styrde inte mot ökad klimatbelastning.

Ett sådant stöd skulle även förhindra risken att prisökningar på insatsvaror inom jordbruket vältras över på hushållens redan hårt ansträngda ekonomi. Ett areal- och djurenhetsbaserat stöd är därför ett bättre alternativ. Krispaketet som genomfördes 2019 anses av många bedömare generellt ha fungerat bra.

Regeringen brister i satsningar för att stärka jordbrukets hållbarhetsomställning och vår självförsörjning av livsmedel.

Vänsterpartiet har i sitt budgetförslag för 2023 föreslagit ett ökat nationellt stöd till jordbruket med över 1,5 miljarder kronor jämfört med regeringen. Satsningarna rymmer bland annat stöd för åtgärder som minskar beroendet av importerade insatsvaror i jordbruket och stärker jordbrukets kollektiva nytta för miljö och klimat. Tillsammans bidrar dessa satsningar till ett mer robust samhälle som starkare förmår hantera krissituationer och som minskar vår klimat- och miljöpåverkan. Det är ett stöd för jordbruket som gynnar både brukaren och miljön.

Fru talman! Jag yrkar härmed bifall till reservation 1.

Anf. 56 PER SÖDERLUND (SD):

Fru talman! Den tillfälligt utökade nedsättningen av koldioxid- och energiskatt, som gäller fram till och med den 30 juni i år, på bland annat diesel som används i arbetsmaskiner och i skepp och vissa båtar i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet föreslås bli förlängd så att en utökad nedsättning ska gälla även under det andra halvåret 2023.

Enligt förslaget ska nedsättningen av koldioxidskatt medges med 2 491 kronor per kubikmeter för diesel som förbrukas under tiden den 1 juli–31 december 2023. För sådan dieselförbrukning under perioden ska även en nedsättning av energiskatten medges med 1 582 kronor per kubikmeter.

Förslaget medför ändringar i lagen om skatt på energi samt i en tidigare beslutad ändring i den lagen och föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Äldre bestämmelser ska dock fortfarande gälla för bränsleförbrukning som skett före den 1 juli 2023.

Regeringen kommer även att verka för att skatten på diesel för jord-, skogs- och vattenbruk ska ligga på EU:s miniminivå under 2024 och 2025.

Fru talman! Den tillfälligt utökade nedsättningen av dessa skatter infördes mot bakgrund av att priset på flera viktiga insatsvaror inom nämnda näringar hade ökat kraftigt, inte minst på grund av kriget i Ukraina. Den motiverades också av behovet av att upprätthålla och stärka svensk livsmedelsproduktion under den extraordinära situation som rådde på grund av händelserna i omvärlden. Regeringen har i budgetpropositionen för 2023 bedömt att dessa förhållanden kommer att kvarstå under hela 2023.

Att inte förlänga nedsättningen skulle innebära att kostnaderna för dessa branscher rullades över på konsumenterna, vilket skulle vara mycket olyckligt under de konjunkturmässiga förhållanden som nu råder. Det är inte svårt att se att åtgärderna, som sätts in tidigt i produktionskedjorna, håller nere prisökningar och därmed inflationen, något som jag tror vi alla är överens om är något positivt.

Fru talman! Miljöpartiet och Vänsterpartiet har motionerat om att avslå propositionen och återgå till tidigare nivåer i nedsättningen av dessa skatter. Det skulle slå hårt mot landets lantbrukare och andra som tar del av nedsättningen. Kostnadsökningarna skulle drabba alla medborgare som försöker stötta svensk livsmedelsproduktion genom att köpa svenska produkter.

I sin motion hänvisar Miljöpartiet dessutom till utredningen *Vägen mot fossiloberoende jordbruk*, SOU 2021:67. Det är lite märkligt att man hänvisar till den eftersom följande slås fast i utredningen: ”Svensk produktion har i jämförelse med andra länder låga utsläpp av växthusgaser per producerad enhet.”

I utredningen konstateras också att på kort sikt, till år 2030, ligger den största potentialen för att minska fossilberoendet i att öka användningen av biodrivmedel. Vi har ju alla sett hur inblandningen av just biodrivmedel har ökat drivmedelspriserna. Man ska också vara medveten om att LRF och Maskinentreprenörerna i sina remissvar tvärtom önskar en *minskning* av inblandningen av biodrivmedel.

Vidare konstateras i utredningen att ”det i dag saknas större arbetsmaskiner som kan drivas av el eller andra drivmedel som biogas och etanol. Utredningen bedömer att till 2045 bör en omställning till självkörande arbetsmaskiner och nya system för att bruka marken, vilka i dag är under utveckling, att vara verklighet”.

Den utredning som Miljöpartiet hänvisar till bekräftar alltså i princip att det inte går att ersätta dieseldrivna jordbruksmaskiner med dagens teknik. Lösningarna ligger mer än 20 år framåt i tiden. Då kan man inte blunda för de problem som bland annat landets lantbrukare tampas med i dag medan vi står här och diskuterar.

Miljöpartiet säger sig vilja se ett levande lantbruk som säkrar en hög självförsörjning av livsmedel, foder, energi och råvaror i hela Sverige. Dessa politiska förslag säger något helt annat.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 57 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Det finns risk för att jag upprepar lite grann av det mina kollegor har sagt. Ni får stå ut med det. Upprepning är ju kunskapens moder.

Jag och Centerpartiet tycker att det är jättebra att regeringen vill förlänga den tillfälliga utökningen av skattelättnaden. Den upphör ju egentligen den 1 juli 2023. Med regeringens förslag blir det året ut. Centerpartiet var med och initierade den första lättnaden. Vi är jättegglada över att regeringen fortsätter och att man ser de utmaningar våra svenska bönder har. Många saker är naturligtvis orsakade av kriget i Ukraina. Det är väldigt viktigt att vi fortsätter att upprätthålla den svenska livsmedelsproduktionen.

Fru talman! Det som Centerpartiet också skulle vilja är att de gröna näringarna även fortsättningsvis får förbättrade och långsiktiga villkor. Det är avgörande för att man ska kunna göra långsiktiga investeringar, ta kloka beslut om framtidsplaner och så vidare. Därför skulle vi vilja att nedsättningen av skatten på diesel som används inom jord-, skogs- och vattenbruk ska permanentas och fasas över till en typ av jordbruksavdrag genom ett slags grön skatteväxling. Ett sådant permanent jordbruksavdrag skulle stärka företagets konkurrenskraft och samtidigt påskynda omställningen av det svenska jordbruket. Dessutom skulle vi vilja införa en biopremie för rena biodrivmedel. Tanken är att den ska utjämna den prisskillnad som i dag finns mellan fossila och förnybara drivmedel.

Jag skulle också vilja säga några ord om det svenska jordbruket. För några veckor sedan var det en bonde som hörde av sig till mig. Jag ser att han även har ringt och försökt få tag på mig i dag. Han är mjölkbonde boende i Västerbotten. Det är som att bönderna på något sätt drabbas av slag på slag. Nu har också ersättningen för mjölken sjunkit väldigt mycket. Senast jag hörde tror jag att det var 73 eller 74 öre mindre per liter, vilket innebär enorma pengar. Det har att göra med att mejerierna inte kan ta emot lika mycket mjölk; mycket av den ost man tillverkar säljer man inte, eftersom människor i dag letar efter lägre priser, vilket naturligtvis är förståeligt. Problemet blir då att inkomsten blir bedrövlig för våra bönder. Därför är den här tillfälligt utökade sänkningen av dieselkostnaden välkommen.

Jag skulle vilja vädja till alla partier här inne att göra mer, för det behövs. Är det så att vi vill säkra och öka vår egen livsmedelsproduktion och anser att livsmedelsproduktion här i Sverige är en del av vårt totalförsvaret måste vi göra mer för att rädda de jordbruk som finns kvar. Ni vet ju själva – läggs ett jordbruk en gång ned är det inte säkert att det startas upp en gång till. Jag vill passa på, fru talman, att skicka den stafettpinnen vidare till alla kamrater i det här rummet.

Jag ställer mig bakom regeringens förslag men yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 58 CRISTER CARLSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till skatteutskottets förslag i betänkandet *Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk*. Den här tillfälliga nedsättningen gäller bland annat diesel som förbrukas under det andra halvåret 2023.

Varför då detta, fru talman? Jo, den här tillfälliga nedsättningen av skatter på jordbruksdiesel infördes på grund av att priset på flera viktiga insatsvaror, det vill säga varor som används och förbrukas vid tillverkning av andra varor, gått upp markant. Omständigheterna som rådde då – Ukrainakriget, inflation och stigande räntor – råder ju även i dag. Vi har också tidigare haft en pandemi som påverkat hela samhället. Tyvärr verkar oroligheterna hålla i sig i Sverige och övriga världen.

Jordbruksdiesel är för jord-, skogs- och vattenbruket en viktig insatsvara som förväntas ha ett fortsatt högt pris under resten av året. Det här stödet innebär att vi stöttar den inhemska livsmedelsproduktionen i en svår tid när matpriserna redan ökat markant. Moderaterna och Tidöpartierna stöttar både hushåll och företag genom detta svåra ekonomiska läge. Detta är den senaste stödåtgärden i raden som bland annat innefattar elstöd, gasstöd, sänkt skatt på drivmedel och en sänkning av reduktionsplikten till EU:s miniminivå.

Det här är ett omfattande stöd som ger en skattelättnad på cirka 380 miljoner under 2023. Ungefär 25 000 företag inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna beräknas omfattas av beslutet. Framst mindre företag omfattas, med undantag för vissa större företag inom skogsindustrin.

Fru talman! En annan aspekt vi också måste ta hänsyn till är hur detta ska ses ur beredskapssynpunkt. Vi måste stå stabilt vad gäller livsmedelsförsörjningen i en krissituation. Sverige har en självförsörjningsgrad på cirka 50 procent, medan exempelvis Finland har en självförsörjningsgrad på 80 procent. I det kortare perspektivet kan det här förslaget underlätta, men långsiktigt måste vi också titta på andra saker ur den synpunkten.

Fru talman! En del påpekar att vi får en ökad påverkan på klimatet genom beslutet. Men man ska då veta att Sverige i en internationell jämförelse är relativt klimatvänligt och att den svenska mjölk- och köttproduktionen har en avsevärt lägre klimatpåverkan än andra länders produktion. Sverige bör därför så långt det är möjligt öka sina marknadsandelar på bekostnad av länder där livsmedel som går att odla här i Sverige produceras mer klimatbelastande.

Arbetsmaskiner drivs i dag mestadels på fossila bränslen, och i dag finns det mycket färre alternativ för dem än för lättare fordon. Förhoppningsvis får vi eltraktorer någon gång i framtiden, men det är tyvärr inte aktuellt i dag. Denna temporära lösning är väldigt viktig för många företag men bedöms ha en liten eller försumbar påverkan på klimatet i förhållande till de totala utsläppen, i synnerhet som åtgärden är tillfällig och den föreslagna utökningen av skattenedsättningen endast gäller under andra halvåret 2023.

Fru talman! Som sagt är jordbruksdiesel i jord-, skogs- och vattenbruket en viktig insatsvara som förväntas ha ett fortsatt högt pris under resten av året. Det här stödet innebär att vi stöttar den inhemska livsmedelsproduktionen i en svår tid när matpriserna redan ökat markant. Utöver att företagen kompenseras stötts också våra hushåll i en tuff tid.

Prot. 2022/23:115

30 maj

Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk

Anf. 59 MARIELLE LAHTI (MP):

Fru talman! Det här kommer att bli lite repetition av vad ledamoten från Vänsterpartiet sa. Vi har en gemensam reservation, nummer 1, som jag yrkar bifall till. Jag skulle också vilja bemöta några av de saker som kollegan från Sverigedemokraterna lyfte.

Med anledning av den kostnadsökning som har drabbat det svenska jordbruket till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och som har inneburit ett väldigt högt kostnadsläge för många av jordbrukets viktiga insatsvaror, vilket flera talare har sagt, menar vi att det är motiverat att stötta jordbruket. Så är det helt klart. Men det är viktigt att vi kan hitta sätt att stötta jordbruket och samtidigt fortsätta omställningen till ett fossilfritt jordbruk med en ökad miljö- och klimatnytta.

Därför krävs det nya stödformer som inte undergräver den gröna omställningen och som bidrar till utfasning av fossila resurser. Vi menar att förslaget till förlängning kommer att försvåra Sveriges möjligheter att genomföra klimatomställningen.

Det gynnar företag med hög förbrukning av diesel och tar inte hänsyn till hur drabbade de är av den pågående prisökningen på andra insatsvaror, till exempel konstgödsel och foder.

Det finns alltså fler områden utöver bränsle där våra jordbruk behöver stöd. Det är därför vi vill ha ett jordbruksavdrag. Det är mycket riktigt som ledamoten innan mig sagt att vi hänvisar till en tidigare rapport. Vi tror väldigt mycket på den.

Vi behöver ha en hög grad av självförsörjning av livsmedel i Sverige. Det är ytterst en säkerhetsfråga. Men vi måste också ta med oss att vi inte utgår från ett nolläge.

Det finns företag och jordbruk som har vidtagit åtgärder för att minska sin förbrukning av diesel. De missgynnas nu direkt av regeringens förslag eftersom prisskillnaden ökar ytterligare mellan diesel och fossilfria alternativ.

Därför riskerar man att låsa fast jordbruk i beroendet av importerade insatsmedel, vilket gör oss sårbarare i krissituationer.

Anf. 60 CECILIA ENGSTRÖM (KD):

Fru talman! Det fria och självständiga Ukraina är utsatt för ett anfallskrig från Ryssland. Den europeiska energikris som följt i dess spår bidrar till att drivmedelspriserna alltså är höga. Sverige har valt det enda moraliskt riktiga i denna internationella kris att helhjärtat och solidariskt stödja Ukrainas folk. Aggression från andra länder får aldrig löna sig.

Fru talman! Tyvärr behöver vi därför fatta beslut om en förlängning året ut av den utökade skattenedsättningen på diesel som används i arbetsmaskiner som används inom jord-, skogs- och vattenbruket.

Konsekvensen av höga drivmedelspriser blir att Sveriges lantbrukare pressas än hårdare. Möjligheten för familjer att lägga svenskt kött på grillen i sommar försämras när matpriserna blir höga.

Svenskt jordbruk och skogsbruk är näringar som sysselsätter tiotusentals människor i Sverige och bidrar till att människor kan bo och leva även på landsbygden. De bidrar till att kommande generationer kan ta del av det vi anser självklart, det öppna svenska landskapet.

Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk

Fru talman! Kristdemokraterna vill fortsätta att värna den svenska livsmedelsproduktionen, inte minst för att öka vår självförsörjningsgrad. Det är viktigt ur ett säkerhetsperspektiv men också för att minska överkonsumtionen av antibiotika och för att vårt svenska jordbruk är relativt klimatvänligt.

Klimat effektiviteten i svenskt jordbruk är hög i ett internationellt perspektiv. Produktionen av livsmedel från svenskt jordbruk bör därför öka och ta marknadsandelar från livsmedel som producerats på mer klimatbelastande sätt och importerats till Sverige. Att svenskt lantbruk dessutom är en förebild i djurskyddshänseende är någonting som allt som oftast glöms bort i debatten.

Fru talman! Vi kristdemokrater är stolta över att vara med och bidra till att öka svenskt jordbruks konkurrenskraft. På så vis kan vi göra en insats för klimatet, bidra till svenskt lantbruks överlevnad, öka självförsörjningsgraden, slå ett slag för djurskyddet samt motverka den kraftiga ökningen av antibiotikaresistens som finns i världens storskaliga jordbruksindustri.

Genom att bidra till sänkt skatt för svenskt lantbruk sänker vi kostnadsnivån och uppmuntrar samtidigt svenska konsumenters och barnfamiljers möjlighet att även i fortsättningen kunna lägga svenskt kött på grillen.

Fru talman! Jag yrkar bifall till propositionen och avslag på reservationerna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.54 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 7 Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen

Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU18
Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen (prop. 2022/23:84)
föredrogs.

Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen

Anf. 61 PEDER BJÖRK (S):

Fru talman! En person som kör ett eldrivet fordon till och från arbetsplatsen behöver såklart ibland ladda fordonet på jobbet. Om personen inte betalar marknadsmässig ersättning till sin arbetsgivare när fordonet laddas är laddelen helt enkelt en skattepliktig förmån.

Nu föreslås en tillfällig treårig skattefrihet för förmån av elektricitet för laddning av vissa fordon. Det är i korthet det förslag som vi nu ska debattera och som ingår i skatteutskottets betänkande 18 *Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen*.

Möjligheten till skattefrihet förutsätter dock några saker. Först och främst: att man faktiskt har ett jobb att åka till. I en tid när vi ser att kompetensförsörjningen är en stor utmaning i väldigt många branscher borde möjligheten att ha ett jobb vara stor. Men tyvärr minskar den möjligheten kraftigt när Sverigedemokraterna och den högerkonservativa regeringen kraftigt skär ned på de ekonomiska resurserna till utbildning. Därigenom riskerar många människor att bli kvar i arbetslöshet. Företagen kan inte utvecklas, och människor som vill byta inriktning mitt i livet ges inte den möjligheten.

Till det här kan läggas den stora risken för kraftiga nedskärningar inom exempelvis skola och vård – detta som ett resultat av att Sverigedemokraterna och den borgerliga regeringen vägrat att lyssna på alla de kommuner och regioner som nu berättar om den ekonomiska kris som välfärden är mitt uppe i.

Fru talman! Skattefrihet för laddning av elfordon på arbetsplatsen kräver förutom ett jobb också såklart att man har ett elfordon att åka till jobbet med. I den del av landet som jag kommer ifrån är det framför allt bil som används för pendling till jobbet.

Det är långt ifrån alla som har råd att köpa en elbil. Och det är knappast fler som har den ekonomiska möjligheten efter att Sverigedemokraterna och den högerkonservativa regeringen från den ena veckan till den andra tog bort elbilsbonusen. Det är ju inte själva driftskostnaden för en elbil som är den stora kostnaden, utan det är faktiskt inköpskostnaden.

Men om nu skattefrihet för laddel på jobbet även i det lilla kan underlätta omställningen till en mer hållbar fordonsflotta och samtidigt gynna arbetsresor med laddbara fordon framför de mindre hållbara alternativen är det välkommet. Det gör inte heller något att förslaget förväntas minska den administrativa börda för både arbetsgivaren och den anställda som följer av att den förmån som i dag är skattepliktig ska redovisas.

Fru talman! Till sist: Om man på allvar vill ställa om till mer hållbara transporter för det stora flertalet krävs betydligt kraftfullare åtgärder än skattefrihet för laddel på jobbet. Det är nu upp till bevis för Sverigedemokraterna och den högerkonservativa regeringen – är de beredda att jobba för det eller inte?

(Applåder)

Anf. 62 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! I dag debatterar vi skatteutskottets betänkande 18 om en tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen.

Sverige har i dag ett stort behov av att underlätta övergången till en mer elektrifierad fordonsflotta. En del i detta arbete är skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen. Det kommer dessutom att underlätta den administrativa börda som följer av en förmånsbeskattning.

Förslaget innebär att om en arbetsgivare erbjuder de anställda att ladda sin elektriska eller bil, hybridbil, lätta lastbil, motorcykel, moped, cykel eller elsparkcykel kommer den av arbetsgivaren bekostade elektriciteten

från och med den 1 juli i år till och med den 30 juni 2026 inte att vara en beskattningsbar förmån.

Fru talman! Utbytet av den fossildrivna fordonsflottan till en elektrifierad är i full gång. Andelen laddbara personbilar ökar kraftigt i Sverige. Av all nybilsförsäljning under 2022 var andelen laddbara personbilar hela 56 procent, och vid årsskiftet rullade över 450 000 laddbara bilar i Sverige. Enligt den senaste statistik jag kunde få tag på är det nu 483 810 bilar som är laddbara i Sverige.

Detta utbyte skulle naturligtvis fortsätta även utan en befrielse från förmånsbeskattning av laddel på arbetsplatsen, men för att accelerera andelen laddbara fordon genom att underlätta möjligheten till detta kan denna skattebefrielse ha en positiv inverkan.

Detta gäller inte minst med tanke på att många begagnade elbilar som börjar få några år på nacken börjar komma ned i priser som gör att även personer och familjer med normala inkomster skulle kunna överväga att köpa en elbil.

Dessa lite äldre bilar har en mer begränsad batterikapacitet än dagens nya elbilar. Lägg dessutom till att batterikapaciteten har sjunkit ytterligare efter ett antal tusen mils körning av tidigare ägare. Men med möjlighet till laddning på arbetsplatsen får även dessa lite äldre elbilar en fördubblad räckvidd vid pendling mot vad de skulle ha haft utan denna möjlighet. Visst hade man kunnat ladda bilen vid en publik laddstation på vägen hem från jobbet, men betänk då också att de äldre elbilarna har en mer begränsad möjlighet att ta emot höga laddeffekter. Och vem vill sitta långa stunder och ladda sin elbil på väg hem till familjen från jobbet?

Laddhybriderna ska inte heller förglömmas. Det är kanske inte alla som har de rätta förutsättningarna för att ha en ren elbil. De har i stället köpt en laddhybrid för att kunna köra på enbart el åtminstone kortare sträckor runt hemmet. Har man då möjlighet att ladda sin plug in-hybrid på jobbet förlänger man räckvidden med enbart eldrift betydligt vid arbetspendling. Detta skulle kunna vara ytterligare ett incitament att byta ut sin fossilbil till en modernare och mer miljövänlig laddhybrid.

Fru talman! Att man nu tillfälligt tar bort förmånsbeskattningen på laddel bidrar också till incitament för arbetsgivare att erbjuda en möjlighet för de anställda att ladda elbilen under tiden de arbetar. Om man dessutom låter installera smarta laddstationer som förutom att användas av anställda kan upplåtas för publikt användande mot betalning – kanske på tidpunkter då arbetsplatsen är stängd – påskyndas även utbyggnaden av laddinfrastruktur.

Fru talman! Avslutningsvis: Det administrativa arbetet runt förmånsbeskattning av laddning på arbetsplatsen har på många ställen varit avskräckande. Samtidigt som värdet på förmånen har varit förhållandevis lågt måste arbetsgivaren genom rapporteringssystem hålla koll på vem som har laddat sitt fordon, hur mycket el denne har laddat och vilket värde på elen som ska beskattas. Detta har inneburit en stor administrativ påfrestning som har gjort att många kan ha avstått från att installera laddstationer på grund av att man inte vill ha det extra arbete som en förmånsbeskattning har inneburit.

Prot. 2022/23:115

30 maj

*Tillfällig skattefrihet
för förmån av laddel
på arbetsplatsen*

Om vi nu kan ta bort detta hinder, om än tillfälligt, skapar vi bättre förutsättningar för den som är villig att investera i laddstationer och kanske även på sikt med hjälp av smarta laddare utveckla smidiga rutiner för framtiden.

Fru talman! Omställningen av Sveriges fordonsflotta pågår för fullt. Förslaget är ett steg i rätt riktning, men fler saker måste göras parallellt för att se till att vi utökar produktionen av svensk, stabil, väderoberoende och planerbar energiproduktion. Här har svensk kärnkraft en central roll att spela för att ge möjlighet till den elektrifiering som vi alla önskar, inte bara för transporter utan för alla processer som nu håller på att elektrifieras.

Att när det inte blåser ladda elbilar med elektricitet från oljeeldade kraftverk i Sverige eller med kolkraftsel från utlandet är inte särskilt smart vare sig för människa eller miljö. Trots detta anser vi att denna mindre lagförändring är tillräckligt kostnadseffektiv för att på ett positivt sätt bidra till att underlätta omställningsarbetet.

Därmed yrkar jag bifall till propositionen och utskottets förslag till beslut.

(Applåder)

Anf. 63 FREDRIK AHLSTEDT (M):

Fru talman! Skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen kan tyckas vara en liten fråga, men den berör ändå ganska många personer och kan komma att beröra fler framöver; ledamoten före mig redogjorde för hur många olika elbilar och elhybridbilar som finns i dagens Sverige.

I regeringens arbete för att stärka arbetslinjen och hitta vägar för att fler ska komma i arbete är även detta en viktig pusselbit. I dag är löntagarnas marginaler små, och ibland har de stora kostnader för att pendla till jobbet. Många har lång väg att resa, och fler vill komma närmare sin arbetsplats. I många fall kan detta vara ett hinder för att ta ett nytt jobb på annan ort. Därför är det viktigt att man ska kunna ladda sitt elfordon på jobbet utan att behöva bli förmånsbeskattad. Med detta förslag gynnas arbetsresor med elfordon oavsett om det är hybridbilar, elbilar eller andra typer av elfordon.

Regeringen har särskilt fokus på att försöka lätta på den regelbörda och det regelkrångel som finns för företag i dagens Sverige och i viss mån även för enskilda. Därför är detta förslag välkommet. Det innebär att de administrativa kostnaderna både för enskilda och för företag minskar avsevärt. Om vi skulle behålla ett system med förmånsbeskattning av el på arbetsplatsen skulle det innebära mängder av olika administrativa arbetsuppgifter med både insamling, analys och beräkningar för att kunna hålla rätt på vilka kostnader som ska förmånsbeskattas den enskilde och vilka kostnader som ska tillfalla företaget. Dessa stora administrativa kostnader för företagen och den stora byråkratin för den enskilde vill vi såklart undvika.

Denna regering har stort fokus på omställningen från fossila fordon till eldrivna fordon. Det har varit en av huvudinriktningarna i den gröna omställningen. Förslaget gynnar även omställningen till en fossilfri fordonsflotta. I framtiden kommer antagligen inte själva fordonet att vara den stora frågan utan mer hur och när vi får konkurrenskraftig el. Där är möjligheten att ladda på arbetsplatsen en viktig del.

Fru talman! Den relativt sett lilla skatteförändring som detta innebär visar sig dock stödja flera viktiga delar i regeringens grundläggande politik. Med detta förslag stöder vi omställningen av fordonsflottan till fossilfritt, minskar regelkrånglet för både enskilda och företag och stärker arbetslinjen genom att underlätta pendling.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)

§ 8 Ändrad placering av betalstation för trängselskatt i Hagastaden

Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU19
Ändrad placering av betalstation för trängselskatt i Hagastaden (prop. 2022/23:80)
föredrogs.

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)

§ 9 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2022/23:61 Ändrade bestämmelser om arbetstid för vattenverksamhet
2022/23:118 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Tyskland
2022/23:120 Effektivare luftkvalitetsarbete
2022/23:121 Nya krav på betaltjänstleverantörer att lämna uppgifter
2022/23:122 Ledarhundar

EU-dokument

COM(2023) 166 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om styrkande och framförande av uttryckliga miljöpåståenden (direktivet om miljöpåståenden)

§ 10 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 29 maj

2022/23:371 Utfasning av så kallade turbokyklingar
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

Prot. 2022/23:115
30 maj

*Tillfällig skattefrihet
för förmån av laddel
på arbetsplatsen*

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 29 maj

2022/23:718 Regional yrkesutbildning av distributionselektriker och linjemontörer

av *Adrian Magnusson* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:719 Åtgärder angående fredsprocessen mellan Armenien och Azerbajdzjan

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:720 Krisberedskap för en varm sommar

av *Katarina Luhr* (MP)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2022/23:721 Skolpengen år 2024

av *Fredrik Stenberg* (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 18.14.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 5 anf. 22 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.54 och

av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 5 Kompletterande bestämmelser till EU:s	
gaslagringsförordning.....	3
Näringsutskottets betänkande 2022/23:NU17	3
Anf. 1 MATS GREEN (M)	3
Anf. 2 RICKARD NORDIN (C) replik.....	4
Anf. 3 MATS GREEN (M) replik.....	4
Anf. 4 RICKARD NORDIN (C) replik.....	5
Anf. 5 MATS GREEN (M) replik.....	5
Anf. 6 MATTIAS JONSSON (S) replik.....	6
Anf. 7 MATS GREEN (M) replik.....	6
Anf. 8 MATTIAS JONSSON (S) replik.....	7
Anf. 9 MATS GREEN (M) replik.....	8
Anf. 10 TREDJE VICE TALMANNEN	8
Anf. 11 MATTIAS JONSSON (S).....	8
Anf. 12 JESSICA STEGRUD (SD) replik	10
Anf. 13 MATTIAS JONSSON (S) replik.....	11
Anf. 14 JESSICA STEGRUD (SD) replik	11
Anf. 15 MATTIAS JONSSON (S) replik.....	12
Anf. 16 LOUISE EKLUND (L) replik.....	12
Anf. 17 MATTIAS JONSSON (S) replik.....	12
Anf. 18 LOUISE EKLUND (L) replik.....	13
Anf. 19 MATTIAS JONSSON (S) replik.....	13
Anf. 20 CAMILLA BRODIN (KD)	14
Anf. 21 JESSICA STEGRUD (SD)	15
Anf. 22 RICKARD NORDIN (C) replik.....	17
Anf. 23 JESSICA STEGRUD (SD) replik	18
Anf. 24 RICKARD NORDIN (C) replik.....	18
Anf. 25 JESSICA STEGRUD (SD) replik	19
Anf. 26 MARIELLE LAHTI (MP) replik	19
Anf. 27 JESSICA STEGRUD (SD) replik	20
Anf. 28 MARIELLE LAHTI (MP) replik	20
Anf. 29 JESSICA STEGRUD (SD) replik	20
Anf. 30 LOUISE EKLUND (L)	21
Anf. 31 RICKARD NORDIN (C) replik.....	22
Anf. 32 LOUISE EKLUND (L) replik.....	22
Anf. 33 RICKARD NORDIN (C) replik.....	23
Anf. 34 LOUISE EKLUND (L) replik.....	23
Anf. 35 BIRGER LAHTI (V).....	23
Anf. 36 JESSICA STEGRUD (SD) replik	25
Anf. 37 BIRGER LAHTI (V) replik.....	26
Anf. 38 JESSICA STEGRUD (SD) replik	26
Anf. 39 BIRGER LAHTI (V) replik.....	27
Anf. 40 LOUISE EKLUND (L) replik.....	27

Anf. 41 BIRGER LAHTI (V) replik	28
Anf. 42 LOUISE EKLUND (L) replik.....	28
Anf. 43 BIRGER LAHTI (V) replik	28
Anf. 44 RICKARD NORDIN (C).....	29
Anf. 45 JESSICA STEGRUD (SD) replik.....	31
Anf. 46 RICKARD NORDIN (C) replik.....	32
Anf. 47 JESSICA STEGRUD (SD) replik.....	32
Anf. 48 RICKARD NORDIN (C) replik.....	33
Anf. 49 MARIELLE LAHTI (MP)	34
Anf. 50 JESSICA STEGRUD (SD) replik.....	36
Anf. 51 MARIELLE LAHTI (MP) replik.....	37
Anf. 52 JESSICA STEGRUD (SD) replik.....	37
Anf. 53 MARIELLE LAHTI (MP) replik.....	37
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)	38
§ 6 Förlängning av den tillfälligt utökade skattenedsättningen på viss dieselanvändning inom jord-, skogs- och vattenbruk	38
Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU17	38
Anf. 54 PEDER BJÖRK (S)	38
Anf. 55 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	39
Anf. 56 PER SÖDERLUND (SD)	40
Anf. 57 HELENA LINDAHL (C).....	42
Anf. 58 CRISTER CARLSSON (M)	43
Anf. 59 MARIELLE LAHTI (MP)	44
Anf. 60 CECILIA ENGSTRÖM (KD).....	44
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)	45
Ajournering.....	45
Återupptaget sammanträde.....	45
§ 7 Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen	45
Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU18	45
Anf. 61 PEDER BJÖRK (S)	45
Anf. 62 ERIC WESTROTH (SD).....	46
Anf. 63 FREDRIK AHLSTEDT (M).....	48
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)	49
§ 8 Ändrad placering av betalstation för trängselskatt i Hagastaden.....	49
Skatteutskottets betänkande 2022/23:SkU19	49
(Beslut skulle fattas den 31 maj.)	49
§ 9 Bordläggning.....	49
§ 10 Anmälan om interpellation	49
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	50
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 18.14.	50